

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.17.1.2025

Prof. dr hab.

Andrzej Szczerski

Dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie

Aleja 3 Maja 1, 30-062 Kraków

Wystąpienie pokontrolne

P/25/023

Zabezpieczanie i ochrona muzeów na wypadek sytuacji kryzysowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

ul. Łobzowska 67 | 30-038 Kraków

Tel. +48 12 342 34 00 | lkr@nik.gov.pl | www.nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Muzeum Narodowe w Krakowie Aleja 3 Maja 1, 30-062 Kraków, dalej: MNK lub Muzeum

Kierownik jednostki kontrolowanej

Prof. dr hab. Andrzej Szczerski, Dyrektor, od 3 stycznia 2020 r. do 2 stycznia 2025 r., od 3 stycznia 2025 r. do 30 października 2025 r. p.o. Dyrektora, od 1 listopada 2025 r. Dyrektor

Zakres przedmiotowy kontroli

1. Realizacja zadań w zakresie zabezpieczania oraz ochrony zbiorów i siedzib muzeum na wypadek sytuacji kryzysowych.
2. Wydatkowanie środków publicznych na zabezpieczanie oraz ochronę zbiorów i siedzib muzeum na wypadek sytuacji kryzysowych.

Okres objęty kontrolą

Lata 2022-2025 (do 18 grudnia 2025 r.)

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie

Kontroler

Małgorzata Korusiewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/111/2025 z dnia 1 września 2025 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W latach 2022-2025 (19 grudnia) w Muzeum Narodowym w Krakowie były realizowane zadania w zakresie zabezpieczania oraz ochrony zbiorów i siedziby na wypadek sytuacji kryzysowych, a objęte badaniem środki finansowe na realizację powyższych zadań zostały wydatkowane prawidłowo i rzetelnie.

Instrukcje bezpieczeństwa pożarowego (Gmach Główny i oddziały) zawierały wszystkie elementy wymagane przepisami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów³ i rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą⁴ oraz były aktualizowane. Z uwagi na niespełnianie przez Gmach Główny MNK wszystkich wymogów techniczno-budowlanych i przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej sporządzono ekspertyzę techniczną, którą uzgodniono z Małopolskim Komendantem Wojewódzkim PSP w Krakowie. Efektem tego było przedłużenie przez ww. Komendanta terminu na spełnienie wymagań w zakresie bezpieczeństwa pożarowego do 31 grudnia 2027 r. NIK zwraca uwagę, że ostatni z terminów zawartych w harmonogramie realizacji poszczególnych rozwiązań zamiennych i dostosowujących opisanych w ekspertyzie biegłych z 2018 r., upływający z końcem grudnia 2025 r., pozostaje w kolizji z terminem określonym w decyzji Komendanta Miejskiego PSP w Krakowie na koniec grudnia 2027 r. Stwarza to ryzyko braku aktualności ww. ekspertyzy.

Do ochrony zbiorów w MNK wykorzystywano kombinację barier fizycznych (np. drzwi, kraty) i systemy ochrony elektronicznej, które były okresowo przeglądane. Ponadto systemy alarmowe były wpięte do Centrum Monitorowania Sygnałów Alarmowych (CMSA).

Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (POZ) był sporządzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych⁵ według „Instrukcji przygotowania i realizacji planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”, stanowiącej załącznik do tego rozporządzenia, był właściwie uzgodniony i zatwierdzony. POZ corocznie aktualizowano w zakresie wykazu najcenniejszych zabytków ruchomych.

Zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) plan operacyjnego funkcjonowania muzeum, zawierający karty realizacji zadań operacyjnych, był na bieżąco przeglądany i aktualizowany.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. Nr 109, poz. 719 (obecnie Dz.U. z 2023 r., poz. 822), dalej: *rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej*.

⁴ Dz.U. poz. 1240, dalej: *rozporządzenie w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum*.

⁵ Dz.U. Nr 212, poz. 2153 dalej: *rozporządzenie o ochronie zabytków*.

Ponadto na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych, w MNK ustanowiono nieetatowy Zespół Kierowania, monitorowano zagrożenia, analizowano ryzyko, zapewniono pracownikom uczestnictwo w szkoleniach i konferencjach dotyczących ochrony zbiorów i zabytków.

W przypadkach stwierdzenia sytuacji kryzysowych spowodowanych awariami technicznymi, błędami pracowniczymi i niewłaściwym zachowaniem zwiedzających, podjęto działania zgodnie z zasadami wskazanymi w Planie ochrony muzeum (POM).

Przeprowadzone inwestycje poprawiające warunki bezpieczeństwa muzeum oraz zgromadzonych w nim zbiorów były przeprowadzone zgodnie z umowami zawartymi z MKiDN i doprowadziły do realizacji zaplanowanych zadań.

NIK wskazuje jednak, że Gmach Główny MNK nie spełniał wszystkich wymogów techniczno-budowlanych i przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Wykonując zalecenia Małopolskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP, w latach objętych kontrolą wyposażono obiekt w zwiększoną o 100% ilość środka gaśniczego w stosunku do wymaganych normatywów, zapewniono układ dróg pożarowych z trzech stron budynku, wyposażono budynek w awaryjne oświetlenie ewakuacyjne o zwiększonym o 100% natężeniu, wykonano dynamiczny system kierowania ewakuacją, zainstalowano podświetlane znaki ewakuacyjne, pomieszczenia wystawowe wyposażono w awaryjne oświetlenie ewakuacyjne, wyposażono budynek w dźwiękowy system ostrzegawczy (DSO): zamontowano w kilku obszarach drzwi przeciwpożarowe i dokonano modernizacji klap przeciwpożarowych w dwóch klatkach schodowych, w pełni zintegrowano System Sygnalizacji Pożaru (SSPoż.) do współdziałania z innymi urządzeniami przeciwpożarowymi. Pozostałe rozwiązania z ekspertyzy pozostają niezrealizowane z uwagi na brak dostępnych środków finansowych na ich przeprowadzenie na co wskazał Dyrektor.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

1. Realizacja zadań w zakresie zabezpieczania oraz ochrony zbiorów i siedzib muzeum na wypadek sytuacji kryzysowych

1.1. Zabezpieczanie zbiorów i siedzib muzeum na wypadek sytuacji kryzysowych

Opis stanu faktycznego

MNK jest państwową instytucją kultury wpisaną do rejestru prowadzonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pod nr RIK 25/92. Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym z 9 grudnia

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę częściową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

2019 r. w skład muzeum wchodziły: Biblioteka Książąt Czartoryskich, Galeria Hotel Cracovia – Muzeum Architektury i Designu wraz z Centrum Konserwacji i Magazynowania, Galeria Sztuki Polskiej XIX w. w Sukiennicach, Gmach Główny, Kamienica Szołayskich im. Feliksa Jasieńskiego, Muzeum Dom Jana Matejki, Muzeum Dom Józefa Mehoffera, Muzeum Karola Szymanowskiego w willi „Atma” w Zakopanem, Muzeum Książąt Czartoryskich, Ośrodek Kultury Europejskiej EUROPEUM wraz z Centrum Edukacji Muzealnej⁷, Pałac Biskupa Erazma Ciołka, Pałac Emeryka Hutten-Czapskiego wraz z pawilonem Józefa Czapskiego i Kamienicą Łozińskich. We władaniu Muzeum znajdują się także Zamek w Spytkowicach⁸ (obiekt magazynowy głównie dla księgozbioru remontowanej Biblioteki Czartoryskich) i obiekt magazynowy przy ul. Stanisławskiego.

1.1.1. Dokumenty określające procedury i sposób działania w sytuacjach kryzysowych

a) W okresie objętym kontrolą obowiązywały:

- 1) Plan Ochrony Muzeum Narodowego w Krakowie Gmach Główny wraz z załącznikami uzgodniony przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Krakowie (KWP) 13 stycznia 2022 r.;
- Załącznik antyterrorystyczny (załącznik nr 1) został uzgodniony z Zastępcą Dyrektora Delegatury ABW w Katowicach 20 lipca 2022 r.
- 2) Plan Ochrony Muzeum: Gmach Główny – oddział MNK został uzgodniony wraz z załącznikami przez KWP 12 czerwca 2024 r.;
- Załącznik antyterrorystyczny (załącznik nr 1) został uzgodniony z Zastępcą Dyrektora Delegatury ABW w Katowicach 3 kwietnia 2024 r.

Konieczność opracowania nowej wersji Planu ochrony muzeum (POM) wynikała z decyzji wydanej 14 czerwca 2023 r. przez MKiDN zmieniającej decyzję ustanawiającą wykaz obszarów i obiektów podlegającej obowiązkowej ochronie. Zmiana polegała na scaleniu wszystkich budynków tj. Pałacu, Arsenału i Klasztoru w jeden obiekt - Muzeum Książąt Czartoryskich. Do momentu scalenia obiekty były chronione na podstawie trzech odrębnych planów ochrony.

POM Gmach Główny obowiązujący w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w Cz.VI. „zasady organizacji i wykonywania ochrony jednostki” opisywał system ochrony wszystkich obiektów MNK, tzn. Gmachu Głównego i wszystkich oddziałów MNK. Plany Ochrony Muzeum wraz z załączonymi „Modułami zadaniowymi dla poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP” były opracowane odrębnie dla każdego oddziałów Muzeum. Dla poszczególnych oddziałów plany zostały opracowane w okresie od lutego 2011 r. (aktualizacje w 2020 r.) do czerwca 2025 r.

POM Gmach Główny zawierał elementy wymagane w art. 7 ust. 2 ustawy o ochronie osób i mienia⁹, tj.: rodzaj działalności; analizę stanu potencjalnych zagrożeń (naturalne i wywołane przez człowieka; zagrożenia o charakterze terrorystycznym zostały opisane w tzw. Załączniku Antyterrorystycznym stanowiącym element POM); analizę i ocenę aktualnego stanu ochrony

⁷ Obecnie Muzeum Stanisława Wyspiańskiego.

⁸ Użytkowany od października 2023 r.

⁹ Ustawa o ochronie osób i mienia z dnia 22 sierpnia 1997 r. (Dz.U. z 2025 r., poz. 532)

i bezpieczeństwa MNK; zasady wykonywania ochrony jednostki oraz dane dotyczące specjalistycznej uzbrojonej formacji ochronnej;

Integralnym elementem POM były załączniki zawierające informacje wskazane w § 27 ust. 2-4 rozporządzenia w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum¹⁰ tj.: szkic sytuacyjny muzeum; instrukcję zarządzania kluczami i zabezpieczania pomieszczeń w MNK; zasady działania na wypadek niebezpiecznych i nadzwyczajnych sytuacji; instrukcję kontroli ruchu osobowego, muzealiów i środków materiałowych MNK i instrukcję konwojową.

(akta kontroli str. 460-471)

b) Każdy z obiektów MNK posiadał własną Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego. Wszystkie zostały zaktualizowane w 2024 r. Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla Gmachu Głównego MNK z kwietnia 2018 r. była aktualizowana w maju 2020 r.¹¹, styczniu i październiku 2021 r., maju 2022 r. oraz w maju 2024 r.

Instrukcja zawierała wszystkie elementy wskazane w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej¹². Zgodnie z § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia warunki ochrony przeciwpożarowej oraz plany graficzne dla obiektów MNK zostały przekazane do Komendanta Miejskiego PSP w Krakowie.

Instrukcja zawierała wszystkie elementy wskazane w § 6 rozporządzenia w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum tj. m.in.: praktyczne sposoby ewakuacji (ludzi i zbiorów), drogi i kierunki ewakuacji zbiorów, techniczne środki umożliwiające ewakuację zbiorów, miejsca przechowywania i eksponowania najcenniejszych zbiorów, sposoby zapoznawania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi i Instrukcją.

W Instrukcji wskazano, że z uwagi na specyfikę obiektu, tj. jego wielkość, funkcję, liczbę osób potencjalnie przebywających na jego terenie, obowiązujące procedury ewakuacyjne zbiorów, oprócz szkoleń okresowych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, zasadne jest prowadzenie dodatkowych szkoleń teoretycznych, szkolenia praktycznego z zakresu obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego. Pracownicy Straży Muzealnej powinni być minimum raz w roku szkoleni z zakresu obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego i zasad ewakuacji. Z treścią Instrukcji nowoprzyjęci pracownicy zapoznają się pierwszego dnia pracy.

(akta kontroli str. 118-216)

c) Instrukcje przygotowania zbiorów do ewakuacji dotyczące siedziby głównej MNK i poszczególnych jego oddziałów, sporządzone 11 sierpnia 2015 r., zawierały wszystkie ustalenia wskazane w § 28 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia zbiorów muzeum. W latach 2022-2025 były trzy razy aktualizowane: 1 marca 2022 r. (przegląd aktualizacyjny i opracowanie v.2 Instrukcji), 3 kwietnia 2023 r. i 4 kwietnia 2024 r. (aktualizacja nazwisk osób wchodzących w skład Zespołu Kierowania).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą (Dz.U. poz. 1240), dalej: *rozporządzenie w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum*.

¹¹ M.in. w części opisowej zawarto informacje wskazane w zatwierdzonej Ekspertyzie Technicznej z października 2018 r.

¹² Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów Dz.U. Nr 109, poz.719 (obecnie Dz.U. z 2023 r., poz. 822), dalej: *rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej*.

W Instrukcji regulującej zasady ewakuacji zbiorów z Gmachu Głównego zaznaczono, że:

- sposób, zakres oraz rozmiar ewakuacji będzie zależeć od stopnia i prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia (klęska żywiołowa, czyli katastrofa naturalna lub awaria techniczna, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalnych grup i formacji działających pod jednolitym kierownictwem; katastrofa naturalna, czyli zdarzenie związane z działaniem sił natury; awaria techniczna, czyli gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie obiektu budowlanego, urządzenia technicznego lub systemu urządzeń technicznych powodujące przerwę w używaniu lub utratę ich właściwości);
- przewidywane są dwa rodzaje ewakuacji: ratownicza¹³ i prewencyjna¹⁴;
- zasadnicza reguła ewakuacji: w pierwszej kolejności artefakty bezpośrednio zagrożone, po ustaniu zagrożenia najcenniejsze muzealia, następnie najbardziej wrażliwe na uszkodzenie, na końcu pozostałe według decyzji opiekuna merytorycznego;
- decyzję o ewakuacji zbiorów podejmuje Dyrektor, a zasadniczym podmiotem ją realizującym będzie Sekcja Realizacji Wystaw (SRW) i pracownicy oddziału;
- Instrukcja wskazuje również sposób postępowania w przypadku zamieszek¹⁵ i konfliktu zbrojnego¹⁶;
 - w przypadku ewakuacji prewencyjnej najcenniejsze, a następnie najbardziej wrażliwe na uszkodzenie muzealia ewakuowane będą do wskazanego miejsca w jednym z oddziałów Muzeum;
 - ewakuację wewnątrz budynku należy wykonywać po trasach określonych w „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”;
 - trasy i miejsca eksponowania i przechowywania zbiorów określone zostały w części graficznej Instrukcji.

¹³ Dotycząca części obiektu i części zbiorów; o kolejności ewakuacji zbiorów będzie decydował stopień ich zagrożenia; ewakuacja odbywać się będzie w obrębie budynku i jego najbliższego otoczenia.

¹⁴ Dotycząca całego obiektu i wszystkich zbiorów; jest to ewakuacja ratownicza, ale planowa i rozłożona w czasie; zbiory ewakuowane będą do miejsc uprzednio lub doraźnie przygotowanych po planowanych drogach ewakuacji.

¹⁵ Wzmocnienie ochrony, powiadomienie Policji i Straży Miejskiej; zawieszenie działalności; przygotowanie się do ukrycia najcenniejszych zbiorów wewnątrz obiektu.

¹⁶ Wzmocnienie i oznaczenie ochrony; ukrycie najcenniejszych muzealiów zgodnie z Planem ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego; ograniczenie lub zawieszenie działalności; oznaczenie budynku jako zabytku nieruchomego.

Ze względu na rozległą strukturę, dużą ilość pracowników, częste zmiany personalne w Instrukcji nie wskazano imiennie osób wydzielonych do poszczególnych grup. W taki sposób wskazano jedynie osoby wchodzące w skład Zespołu Kierowania. Podczas dokonywania badań kontrolnych NIK osoby te były zatrudnione¹⁷. Dyrektor wyjaśnił: *O konieczności realizacji zadań związanych z reagowaniem na sytuacje kryzysowe, w ramach struktury kierowania i reagowania osoby funkcyjne (...) były i są zaznajamiane w trakcie corocznych szkoleń obronnych takich jak ćwiczenia doskonalące, gry decyzyjne i treningi. W ramach ostatniego treningu zorganizowanego w oddziale Muzeum Książąt Czartoryskich w dniu 11.04.2025 r. przeszkolono 68 osób funkcyjnych. Ostatnie szkolenie dla Kierowników i pracowników oddziałów – osób bezpośrednio odpowiedzialnych za realizację zadań ochronnych w przestrzeniach wystaw zorganizowano w ramach corocznej analizy bezpieczeństwa w dniach od 19.11 do 4.12.2024 r., przeszkalając 97 osób.*

W Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji wskazano, że zasady współpracy zostały określone w bilateralnych porozumieniach: z jednostkami ratowniczo gaśniczymi PSP w Krakowie (w uzgodnieniach wskazano m.in., że corocznie organizowane są wspólne ćwiczenia ewakuacyjne, każdy obiekt poddany był rekonesansowi w zakresie ewakuacji ludzi i zbiorów, wszelkie zmiany są uzgadniane z jednostką ratowniczo-gaśniczą działającą w rejonie rozmieszczenia oddziałów MNK); z Komendą Miejską Policji w Krakowie (określono zakres wsparcia w przypadku wystąpienia zagrożeń, eskortowania konwojów czy wymiany informacji na temat zagrożeń); z Komendantem Straży Miejskiej Miasta Krakowa (w uzgodnieniach wskazano m.in. zakres wsparcia w przypadku wystąpienia zagrożeń, współdziałania w celu utrzymania spokoju i porządku podczas imprez i zgromadzeń na terenie MNK i w jego sąsiedztwie); z Wydziałem Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Krakowa (w zakresie m.in. informowania o zagrożeniach spowodowanych klęskami żywiołowymi, wsparcia w trakcie ewakuacji).

(akta kontroli str. 83-112, 319-321, 457-459, 455)

1.1.2. Ochrona miejsca przechowywania i eksponowania zbiorów

a) W Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego wskazano, że w związku z zabytkowym charakterem obiektu implikującym brak możliwości spełnienia wprost niektórych wymagań przepisów przeciwpożarowych oraz warunków technicznych, a także wypełniając nakaz dostosowania budynku do ww. przepisów nałożony przez KM PSP w Krakowie jako skutek kontroli organu uprawnionego dla obiektu została opracowana „Ekspertyza Techniczna” dotycząca spełnienia w inny sposób wymagań rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków¹⁸ w zakresie występujących warunków ochrony przeciwpożarowej w budynku Gmachu Głównego Muzeum Narodowego w Krakowie przy Al. 3 Maja 1.

Ekspertyza sporządzona w październiku 2018 r. przez rzeczoznawcę ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych i rzeczoznawcę budowlanego została zatwierdzona przez Małopolskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP w Krakowie.

¹⁷ Według stanu na dzień 1 października 2025 r.

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jednolity Dz.U. 2015, poz. 1422 z późn. zm. Obecnie Dz.U. z 2022 r. poz. 1225 ze zm.) dalej: rozporządzenie w sprawie warunków technicznych budynków.

W ramach Ekspertyzy wskazano występujące w budynku: 1) niezgodności z przepisami techniczno-budowlanymi, np.: budynek stanowi jedną strefę pożarową o powierzchni 22 130 m² wobec dopuszczonej powierzchni wynoszącej 5 000 m² – co jest niezgodne z § 227 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych budynków; 2) niezgodności z przepisami przeciwpożarowymi np.: budynek wyposażony jest w instalację wodociągową przeciwpożarową z hydrantami 52 – co jest niezgodne z § 19 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. W Ekspertyzie wskazano niezgodności, które powinny być usunięte w ramach planowanego procesu modernizacyjnego oraz rozwiązania zamienne dla budynku kompensujące niezgodności niemożliwe do usunięcia, np.: wyposażenie budynku w awaryjne oświetlenie ewakuacyjne o zwiększonym o 100% natężeniu w stosunku do wymagań obowiązujących przepisów i norm. Realizacja szczegółowo opisanych w 16 punktach rozwiązań dostosowujących i zamiennych ujętych w ekspertyzie miała przebiegać w następujących terminach: do dnia 31 grudnia 2021 r. (dziewięć punktów), do 31 grudnia 2023 r. (pięć punktów) i do 31 grudnia 2025 r. (dwa punkty).

Postanowieniami z 15 lutego 2019 r. Małopolski Komendant Wojewódzki PSP wyraził zgodę na spełnienie wymagań w zakresie bezpieczeństwa pożarowego stosownie do wskazań uzgodnionej Ekspertyzy:

- a) w inny sposób niż podany w rozporządzeniu MSWiA z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. Nr 14, poz. 1030);
- b) w inny sposób niż podany w rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych budynków.

Decyzją z 8 stycznia 2021 r. Komendant Miejski PSP w Krakowie zmienił termin realizacji prac wskazanych w postanowieniach z 15 lutego 2019 r. do 31 grudnia 2022 r. Po rozpatrzeniu wniosku Dyrektora MNK, z 1 grudnia 2022 r., o zmianę tego terminu wykonanie obowiązków nałożonych ww. decyzją zostało prolongowane do 31 grudnia 2027 r.

Wnosząc o zmianę terminu Dyrektor MNK poinformował, że m.in.:

- w budynku Gmachu Głównego dokonano instalacji Dźwiękowego Systemu Ostrzegawczego, w ramach przebudowy galerii stałej (XX/XIX wieku) hydranty znajdujące się wewnątrz schowków gospodarczych zostały przeniesione do części ogólnodostępnych galerii, zastosowano hydranty dedykowane obiektom użyteczności publicznej (H-25);
- modernizacji uległ system awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego;
- w ramach modernizacji Sali Wystaw Zmiennych na parterze również zmodernizowano sieć hydrantową;
- konstrukcja stalowych schodów łączących pomieszczenia tzw. „Antresoli II Piętra” została zabezpieczona powłokami do klasy odporności ogniowej R 30;
- zrealizowano oddzielenie drzwiami EI60s klatek schodowych K3 i K4 od rampy wyładowczej, która docelowo będzie odrębną strefą pożarową (PM) – zgodnie z zatwierdzoną Ekspertyzą Techniczną;
- opracowano projekt Dynamicznego Oświetlenia Ewakuacyjnego dla budynku, który został uzgodniony z rzeczoznawcą ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz wyłoniono wykonawcę systemu, który rozpoczął prace montażowe;

- z uwagi na brak możliwości zrealizowania prac budowlanych dostosowujących budynek do parametrów wskazanych w Ekspertyzie Technicznej z równoległym użytkowaniem w ramach pełnionej funkcji przyjęto, że budynek byłego hotelu Cracovia będzie stanowił zastępcze lokum na czas modernizacji Gmachu Głównego (planowany termin rozstrzygnięcia konkursu architektonicznego na przebudowę dawnego hotelu Cracovia do funkcji instytucji kultury to wrzesień 2023 r.).

Uzasadniając wniosek prolongaty Dyrektor MNK podkreślił także, że kolejnym etapem prac będzie kompleksowy remont/przebudowa Gmachu Głównego. Aby rozpocząć te prace niezbędne jest przygotowanie lokum zastępczego dla pracowników, którzy na czas przebudowy muszą zostać dyslokowani. Umożliwiająca to przebudowa hotelu Cracovia to inwestycja objęta finansowaniem w ramach Krajowego Planu Odbudowy i jest priorytetową inwestycją dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

(akta kontroli str. 118-315)

MKiDN 14 lutego 2024 r. poinformował o konieczności zaniechania prac nad projektem dostosowania dawnego hotelu Cracovia do potrzeb MNK.

W tym czasie MNK prowadziło negocjacje w celu podpisania umowy ze zwycięzcą konkursu architektonicznego na wykonanie dokumentacji projektowej. Ogłaszając konkurs architektoniczny w marcu 2023 r. MNK miało zabezpieczone finansowanie konkursu i projektu architektonicznego dokumentem w postaci promesy podpisanej 30 marca 2023 r. przez MKiDN na kwotę 19 680 000 zł.

W odpowiedzi na pismo z 14 lutego 2024 r. MNK wskazało na strategiczną rolę przebudowy dawnego hotelu na potrzeby muzeum w kontekście „zastępczego lokum” dla pracowników i zbiorów na czas remontu Gmachu Głównego. Ta strategia była konsekwentnie realizowana przez Muzeum od początku 2020 r., kiedy zaistniało realne niebezpieczeństwo wyłączenia całego Gmachu Głównego z eksploatacji w ciągu kilkunastu miesięcy.

25 marca 2024 r. otrzymano informację od MKiDN (decyzja z 5 kwietnia 2024 r.) dotyczącą zmiany statusu inwestycji pn. "Zagospodarowanie budynku dawnego hotelu Cracovia wraz z otoczeniem, na potrzeby MNK" z zaniechanej na inwestycję czasowo wstrzymaną oraz przyznania dla MNK dotacji celowej na wydatki inwestycyjne na rok 2024 w kwocie 2 700 000 zł z przeznaczeniem na przygotowanie wielobranżowej koncepcji architektonicznej, co pokrywałoby zobowiązania finansowe zgodne z harmonogramem tylko na rok 2024. Brak gwarancji finansowania inwestycji w kolejnych latach uniemożliwił MNK podjęcie zobowiązania finansowego. W związku z tym umowa o dofinansowanie między Ministerstwem a MNK nie została podpisana, a tym samym dotacja nie została wypłacona. Aktualnie MNK wykonuje doraźne prace w tym obiekcie, głównie zabezpieczające.

(akta kontroli str. 396-453)

Odpowiadając na pytanie o aktualną koncepcję dostosowania Gmachu głównego MNK do obowiązujących wymagań bezpieczeństwa pożarowego, Dyrektor wyjaśnił, że *Ministra Kultury pani Hanna Wróblewska przekazała stanowisko Ministerstwa w sprawie realizacji strategicznych inwestycji planowanych przez Muzeum Narodowe. Planowana dotychczas w pierwszej kolejności „Przebudowa dawnego Hotelu Cracovia” a następnie gruntowna przebudowa Gmachu Głównego została uznana jako nierealna przede wszystkim ze względu na brak aktualnych możliwości pozyskania środków*

finansowych na przebudowę Cracovii i polecono jednocześnie Dyrekcji Muzeum skupić się przede wszystkim na przeprowadzeniu gruntownej modernizacji Gmachu Głównego. MKiDN ponadto argumentowało powyższe tym, że modernizacja eksploatowanych obiektów jest ważniejsza od inwestycji w nowe obiekty. Na podstawie powyższego przygotowano wstępny harmonogram realizacji zawierający m.in.: przygotowanie i realizację konkursu architektonicznego oraz wykonanie wielobranżowej dokumentacji projektowej. Optymistyczna wersja stworzonego harmonogramu zakłada rozpoczęcie robót budowlanych najwcześniej w styczniu 2030 przy założeniu, że środki przeznaczone na realizację znajdują się w planie budżetu na 2027 w ramach wieloletniego rządowego planu inwestycyjnego. (...) kierując się przede wszystkim obowiązkiem realizacji obowiązującego nakazu Komendanta Miejskiego PSP, w czerwcu 2025 przeprowadzono konsultacje z autorem obowiązującej ekspertyzy z 2017 roku (...) w sprawie konieczności aktualizacji ekspertyzy do aktualnych przepisów oraz przygotowania harmonogramu działań. (...) Zgodnie z przyjętym harmonogramem najważniejszym dokumentem, na podstawie którego zostaną podjęte decyzje będzie koncepcja architektoniczna bądź wielobranżowa zawierająca rozwiązania architektoniczne i instalacyjne w celu spełnienia wymogów ekspertyzy. Rozwiązania przedstawione w koncepcji zostaną poddane opinii rzeczoznawcy ppoż oraz opinii konserwatorskiej. Jednocześnie wspomniana koncepcja będzie zawierać szacunkowe koszty proponowanych rozwiązań, co pozwoli na racjonalny również w kontekście wydatkowanych środków wybór. Planowany termin podpisania umowy do grudzień 2025 a wykonania to 31 maja 2026 r. W tej chwili szacunkowy koszt wszystkich prac to 10 000 000,00 zł – 20 000 000,00 zł, przy czym kwota 10 000 000,00 zł lub mniejsza jest realna przy założeniu rezygnacji z pewnych funkcji GG (np.: przeniesienie pracowni konserwacji rzemiosła do innego obiektu bez dokonania przebudowy). Wybór takiego optymalnego finansowo rozwiązania będzie możliwy dopiero po analizie szacunkowego zestawienia kosztów wykonanych na podstawie koncepcji wielobranżowej. Ze względu na wagę problemu MNK zaplanowało w budżecie na 2026 ze środków własnych kwotę 500 000,00 zł pozwalającą na pokrycie kosztów wspomnianej koncepcji architektonicznej, ewentualnych kosztów dodatkowych ekspertyz i innych. Analiza zaproponowanych w koncepcji rozwiązań pozwoli też, oprócz oszacowania kosztów, również określić harmonogram czasowy możliwych do wykonania do 31 grudnia 2027 r. prac.

(akta kontroli str. 555-560, 562-563)

Bezpośrednim efektem konsultacji z autorem Ekspertyzy było zamienienie kolejności działań koniecznych do realizacji postanowień nakazu Komendanta PSP. W pierwszej kolejności będzie wykonana koncepcja architektoniczna i zaproponowane w niej rozwiązania będą na bieżąco konsultowane z rzeczoznawcą ppoż. oraz będą podstawą do wykonania aktualizacji Ekspertyzy.

(akta kontroli str. 761-762)

Według stanu na 18 listopada 2025 r. zrealizowano w całości 50% rozwiązań zamiennych wskazanych w Ekspertyzie technicznej, i tak:

- w maju 2020 r.: wyposażono obiekt w zwiększoną o 100% ilość środka gaśniczego w stosunku do wymaganych normatywów, zapewniono układ dróg pożarowych z trzech stron budynku;
- od maja 2020 r. corocznie realizowano szkolenia ppoż. dla WSO, corocznie przeprowadzano ćwiczenia sprawdzające organizację ewakuacji;
- w grudniu 2022 r.: wyposażono budynek w awaryjne oświetlenie ewakuacyjne o zwiększonym o 100% natężeniu w stosunku do wymagań obowiązujących przepisów i norm, wykonano

dynamiczny system kierowania ewakuacją /DSKE/ na podstawie projektu uzgodnionego z rzeczoznawcą ds. zabezpieczeń ppoż, zainstalowano podświetlane znaki ewakuacyjne.

W zakresie rozwiązań dostosowujących trzy zostały zrealizowane w całości: (w lutym 2019 r. zdemontowano palną okładzinę na korytarzu 059; w grudniu 2022 r. pomieszczenia wystawowe wyposażono w awaryjne oświetlenie ewakuacyjne; w lutym 2022 r. budynek wyposażono w DSO) a cztery częściowo: (w grudniu 2022 r.: zamontowano w kilku obszarach drzwi przeciwpożarowe i dokonano modernizacji klap przeciwpożarowych w dwóch klatkach schodowych).

Dyrektor wyjaśnił, że zakres pozostałych prac wymaga przeprowadzenia kompleksowego procesu inwestycyjno-budowlanego poczynsz od pozyskania znaczących funduszy. Z uwagi na brak dostępnych środków finansowych na ten cel, rozwiązania z ekspertyzy pozostają niezrealizowane.

System Sygnalizacji Pożarowej był na bieżąco dostosowywany do współdziałania z innymi urządzeniami przeciwpożarowymi w momencie implementacji kolejnych urządzeń (DSO, DSKE) i obecnie jest w pełni zintegrowany.

(akta kontroli str. 555-560, 563-567, 757-759)

b) Bezpośrednia ochrona fizyczna wszystkich obiektów MNK podlegających obowiązkowej ochronie była realizowana przez oddział WSO-SM¹⁹ oraz koncesjonowanego przedsiębiorcę świadczącego usługi w zakresie ochrony osób i mienia posiadającego koncesję MSWiA. Umowa z wyłonionym w przetargu przedsiębiorcą przewidywała całodobowe świadczenie usług ochrony osób i mienia w oddziałach MNK wykonywane w formie bezpośredniej i stałej ochrony fizycznej wykonywanej przez pracowników ochrony wpisanych na listę prowadzoną przez Komendanta Głównego Policji.

(akta kontroli str. 460-471)

Według stanu na dzień 30 września 2025 r. w siedzibie głównej Muzeum ochronę fizyczną wykonywała specjalistyczna uzbrojona formacja ochronna w postaci WSO-Straż Muzealna. Stan etatowy, liczba posterunków i rodzajów służby, wyposażenie i uzbrojenie było zgodne z POM. Ochrona fizyczna, zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum, wykonywana była przez wszystkie dni tygodnia w systemie dwuzmianowym w ramach 12-godzinnego równoważnego systemu pracy. Zasadniczy element ochrony fizycznej stanowili pracownicy WSO-SM i przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony fizycznej osób i mienia. W godzinach udostępniania zbiorów dla zwiedzających dodatkowym elementem ochrony fizycznej byli opiekunowie ekspozycji.

W ostatnim postępowaniu zmierzającym do wyłonienia przedsiębiorcy realizującego zadania ochrony fizycznej zastosowano następujące kryteria i podkryteria: cena (60%), kwalifikacje i doświadczenie osób do realizacji zamówienia (40%) – doświadczenie przy pełnieniu służby bezpośredniej ochrony fizycznej osób i mienia w obiekcie zamkniętym (tj. wnętrza budynku użyteczności publicznej), znajomość i umiejętność obsługi: systemu sygnalizacji pożaru, systemu sygnalizacji włamania i napadu, systemu telewizji dozorowanej, znajomość języka angielskiego.

¹⁹ Wewnętrzna Służba Ochrony – Straż Muzealna. Stan etatowy WSO-SM 76 etatów.

Każdy pracownik ochrony realizuje zadania ogólne wskazane w ustawie o ochronie osób i mienia, dookreślone w planie ochrony i doprecyzowane w tabeli służby (posterunku) odmiennej dla każdego rodzaju służby (posterunek stały, posterunek doraźny, patrol). Np.: wartownik, konwojent zapewnia bezpieczeństwo osób znajdujących się w granicach chronionego obiektu, chroni mienie MNK przed kradzieżą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, konwojuje mienie Muzeum, utrzymuje w gotowości do natychmiastowego użycia lub wykorzystania przydzielona broń palną, środki przymusu bezpośredniego oraz inne wyposażenie, umie obsługiwać urządzenia Systemów Ochrony Technicznej i Elektronicznej będących na wyposażeniu posterunku, zna rozmieszczanie głównych wyłączników prądu, głównych zaworów wody i innych urządzeń ważnych dla bezpieczeństwa obiektu. Dyrektor wyjaśnił, że *ustawa o ochronie osób i mienia nie daje uprawnień do kontroli bagażu osobistego osób wchodzących do oddziałów MNK. Jedynie w przypadku wprowadzenia czwartego stopnia alarmowego (Delta) realizowanego w ramach modułów zadaniowych wynikających z ustawy antyterrorystycznej istnieje obowiązek kontroli bagażu osobistego i wtedy takie uprawnienie występuje.*

(akta kontroli str. 518-530)

Nadzór nad realizacją zadań przez pracowników ochrony wykonuje w ramach cyklicznych obchodów Szef WSO-SM, jego Zastępca oraz Dowódca Zmiany. Dodatkowo funkcjonowanie ochrony realizowanej przez WSO-SM i przedsiębiorcę kontroluje Wydział Postępowań Administracyjnych Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie w cyklu dwuletnim. Kontrole Policji dotyczące sprawdzenia Straży Muzealnej i oraz podmiotu zewnętrznego realizującego usługi bezpośredniej ochrony fizycznej na rzecz obiektu MNK, potwierdziły zgodność z uzgodnionym planem ochrony (POM) w zakresie obsady etatowej, liczby i rodzaju dostępnej broni, rodzaju służby realizowanej w ramach bezpośredniej ochrony fizycznej (dowódca zmiany, Posterunki stałe i doraźne, patrole, obchody, grupy konwojowe).

(akta kontroli str. 503-504, 522)

c) Do ochrony zbiorów w MNK wykorzystywano kombinację barier fizycznych (np. drzwi, kraty) i Systemu Ochrony Elektronicznej (SOE): System Sygnalizacyjny Włamania i Napadu, czujki typu PIR, czujki stłuczeniowe, przyciski napadowe, System Kontroli Dostępu (SKD) zintegrowany z systemem alarmowym, System telewizji dozorowej (STD), System Sygnalizacji Pożaru (SSPoż.), System ochrony dzieł sztuki; integracja systemów alarmowych w Centrum Monitorowania Sygnałów Alarmowych, DSO /aktywowany automatycznie w przypadku aktywacji SSPoż./²⁰.

(akta kontroli str. 460-471)

W protokole z kontroli obiektu wielkopowierzchniowego, przeprowadzonej przez PINB w sierpniu 2024 r. wskazano, że sprawdzono dokumenty formalno-prawne udostępnione przez Zarządcę Gmachu Głównego MNK i przeprowadzono oględziny w terenie w zakresie związanym z realizacją obowiązku z art. 62 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo budowlane. Muzeum zostało zobowiązane do wykonania kontroli sprawności wentylacji mechanicznej. Przegląd stanu technicznego instalacji wentylacji mechanicznej wraz z pomiarami głównych strumieni przepływu powietrza wentylacyjnego został wykonany 23 sierpnia 2024 r.

²⁰ Wszystkie elementy systemy ochrony elektronicznej posiadają podtrzymanie zasilnia z centralnego UPS w przypadku braku prądu.

Półroczne okresowe kontrole stanu technicznego (obiektu budowlanego) Gmachu Głównego MNK polegające na sprawdzeniu stanu technicznego elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu (art. 62 ust.1 pkt 1a oraz pkt 3 ustawy Prawo Budowlane²¹) zostały przeprowadzone: 12 maja 2022 r., 19 września 2022 r., 23 maja 2023 r., 21 września 2023 r., 22 maja 2024 r., 26 września 2024 r., 8 maja 2025 r. i 28 sierpnia 2025 r. We wnioskach końcowych wskazano, że stan budynku pod kątem konstrukcyjno-budowlanym był zadowalający i nadawał się do dalszego użytkowania. Z uwagi jednak na stan techniczny budynku, a w szczególności zaplecza (pomieszczeń technicznych) zalecono wykonanie kapitalnego remontu budynku, który pozwoli dopasować parametry techniczne do obowiązujących norm. Do czasu wykonania kapitalnego remontu zalecono wykonywanie prac konserwacyjno-zabezpieczających. Zalecono bez zbędnej zwłoki m.in.: kontrolowanie na bieżąco stanu elewacji, czyszczenie dachu z liści i śmieci; w miarę możliwości finansowych zalecono m.in.: sukcesywną konserwację i wymianę stolarki okiennej. W protokołach z kolejnych przeglądów wskazywano wykonane prace remontowe m.in.: usunięto aktywne przecieki do pomieszczeń central wentylacyjnych (dach od strony elewacji frontowej, wykonano remont dachu przy świetliku południowo-zachodnim oraz wybranych kominów wraz z wykonaniem uzupełnień tynków i elementów blacharskich na dachu, wymieniono ponad 250 sztuk okien wraz z demontażem, montażem i obróbką w budynku Gmachu Głównego, usunięto odspojone kawałki elewacji, wykonano doszczelnienia w pasie obróbek blacharskich, na bieżąco czyszczono dach z liści i śmieci. W protokołach z obowiązkowej kontroli stanu przewodów kominowych (maj i wrzesień 2022 r., 2023 r., 2024 r., maj i sierpień 2025 r.) wskazano, że przewody kominowe były utrzymane w dobrym stanie technicznym.

W latach 2022-2025 dokonywano również:

- okresowych przeglądów hydrantów zewnętrznych i wewnętrznych;
- prób ciśnieniowych węży hydrantowych;
- corocznych przeglądów gaśnic;
- pomiarów natężenia oświetlenia awaryjnego ewakuacyjnego;
- konserwacji systemu sygnalizacji pożaru;
- konserwacji systemów sterowania oddymianiem;
- okresowych przeglądów urządzeń przeciwpożarowych (system DSO);
- sprawdzenia dynamicznego systemu kierowania ewakuacją;
- sprawdzenia urządzeń monitoringu pożarowego;
- sprawdzenia działania wyłącznika zasilania;
- pomiarów stanu izolacji i natężenia oświetlenia awaryjnego ewakuacyjnego.

Wskazane przeglądy i sprawdzenia zakończyły się bez uwag.

²¹ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 418).

Realizując zapisy § 10 rozporządzenia w sprawie zabezpieczania zbiorów, w okresie objętym kontrolą dokonano trzech przeglądów stanu zabezpieczeń budowlanych i mechanicznych MNK (Gmach Główny i oddziały)²².

W ramach przeglądów zabezpieczeń mechanicznych we wszystkich obiektach MNK wyznaczona komisja dokonała sprawdzenia i ewentualnej naprawy (samozamykaczy, zawiasów, klamek) w pomieszczeniach ogólnego użytku, pomieszczeniach magazynowych, kratkach i bramach. Dokonano także komisyjnych przeglądów kompletności kluczy do bieżącego użytku oraz kluczy zapasowych. W protokole z ostatniego przeglądu 16 grudnia 2024 r.) wskazano m.in.:

- we wszystkich oddziałach funkcjonuje całodobowa elektroniczna lub organizacyjna (fizyczna) kontrola dostępu do oddziałów, pomieszczeń podlegających szczególnej ochronie, pomieszczeń biurowych – w tym obszarów przetwarzania danych, pracowni konserwacji, magazynów i serwerów;
- zorganizowano i wprowadzono całodobową ochronę fizyczną do obiektu magazynowego Zamek w Spytkowicach;
- stan zabezpieczeń technicznych i elektronicznych we wszystkich oddziałach nie budził zastrzeżeń;
- dokonano okresowych przeglądów systemów ochrony: systemu telewizji CCTV, systemów alarmowych, systemów kontroli dostępu oraz ochrony dzieł sztuki;
- najpoważniejsze zagrożenia generowane są przez wadliwie działające systemy zabezpieczeń technicznych, kolejnym zagrożeniem byli nieostrożni zwiedzający oraz błędy pracownicze wynikające z celowego lub nieumyślnego nieprzestrzegania procedur, w tym właściwego dozoru ekspozycji;
- zapewniona była radiowa łączność alarmowa ze wszystkimi posterunkami ochronnymi.

Do CMSA były wpięte systemy alarmowe wszystkich oddziałów i obiektów.

Protokoły z wskazanych przeglądów (sporządzone przez Zespół Analizy Ryzyka) zawierały również imiona i nazwiska oraz stanowiska służbowe osób, które uczestniczyły w przeglądzie.

Analiza stanu bezpieczeństwa muzeum, o której mowa w § 15 rozporządzenia w sprawie zabezpieczania zbiorów, była sporządzana w formie protokołów z dokonywanych corocznie przeglądów zabezpieczeń mechanicznych i przeglądu kluczy we wszystkich budynkach MNK. Analizy zawierały m.in.: wnioski z analiz i oceny (np. wskazujące, że całodobowa obecność pracowników ochrony i wymóg regularnego patrolowania przez nich wszystkich przestrzeni skutecznie odstrasza potencjalnych napastników) oraz zalecenia (m.in.: należy wzmocnić nadzór nad systemem kontroli dostępu, sprawdzać aktualność przepustek osobowych, jeszcze ściślej kontrolować ruch muzealiów i środków materiałowych, uczulać pracowników ochrony na zwracanie szczególnej uwagi na luki i awarie w systemie zabezpieczeń elektronicznych i technicznych oraz nieprzestrzeganie procedur przez pracowników; prowadzić ciągłą analizę

²² Analizy dokonane w okresie listopad-grudzień w latach 2022, 2023, 2024.

bezpieczeństwa, uczestniczyć w zewnętrznych przedsięwzięciach szkoleniowych związanych z bezpieczeństwem).

(akta kontroli str.: 331-335, 540)

Każdy projekt budowy i/lub rozbudowy systemów stanowiących zabezpieczenia elektroniczne był opiniowany przez Dział Ochrony Zbiorów Publicznych NIMOZ/NIM²³ na wniosek firmy projektowej lub MNK. Dyrektor wyjaśnił, że ostatnie opinie wydane w latach 2022-2025 dotyczyły projektu prac remontowych, w tym budowy i rozbudowy systemów m.in. Biblioteki Ksiąg Czarotoryskich, Zamku w Spytkowicach oraz Domu Józefa Mehoffera. W dniu 4 października 2022 r. przedstawiciele Działu Ochrony Zbiorów Publicznych NIMOZ przeprowadzili wizję lokalną Zamku w Spytkowicach w celu wydania opinii co do zakresu dostosowania pomieszczeń Zamku na cele magazynowe. Zalecenia zostały wdrożone. Poza tym w latach 2022-2025 nie prowadzono kontroli zabezpieczeń.

(akta kontroli str. 520-530)

Dyrektor wyjaśnił, że systemy ochrony elektronicznej poddawane są cyklicznym przeglądom i bieżącej konserwacji zgodnie z branżowymi normami. Systemy sygnalizacji pożaru co kwartał, pozostałe systemy dwa razy do roku. Zabezpieczenia budowlane i bariery fizyczne kontrolowane są pod kątem sprawności technicznej raz do roku. W ramach realizacji zadań (patroli) pracownicy ochrony fizycznej na bieżąco kontrolują stan drzwi, okien i instalacji. Wszelkie usterki zgłaszane są kierownikom oddziałów i służbom technicznym w trybie natychmiastowym. Zastosowane do zabezpieczenia szczególnie cennych artefaktów gabloty posiadają stosowne certyfikaty bezpieczeństwa i są chronione indywidualnie przez system ochrony elektronicznej i telewizji dozorowej. Cenne obrazy są przeszkłone szkłem bezpiecznym i zabezpieczone indywidualnym systemem ochrony zbiorów PICCOLO. Dodatkowo stosuje się fizyczne zabezpieczenia przed kradzieżą jak specjalne uchwyty i linki stalowe.

(akta kontroli str. 523)

1.1.3. Ochrona zbiorów w czasie transportu i przenoszenia

a) W latach 2022-2025 zrealizowano 10 transportów, których wartość wymagała zgłoszenia do NIM/NIMOZ. i tak w 2022 r. – cztery konwoje, w 2023 r. – dwa konwoje, w 2024 r. – trzy konwoje, w 2025 r. – jeden konwój.

Analiza czterech transportów (po jednym z każdego roku objętego kontrolą), których wartość wymagała zgłoszenia do NIM/NIMOZ, wykazała zgodność ich organizacji z wymogami wskazanymi w § 26 ust. 1 pkt 1) – 6) i ust. 2 pkt.1) rozporządzenia w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum oraz Załącznika 3 do wskazanego rozporządzenia. Badane transporty dotyczyły zwrotów muzealiów do Gmachu Głównego MNK lub transportu muzealiów pomiędzy oddziałami MNK.

(akta kontroli str. 552-554)

b) Badając warunki, sposób i tryb przenoszenia muzealiów analizą objęto dwa transporty z 2025 r.: Międzynarodowy transport obiektów użyczanych na wystawę „Young Poland. Polish Art. 1890-1918” w Kioto oraz transport obiektów użyczanych na wystawę „Portrety Stanisława Wyspiańskiego w National Portrait Gallery w Londynie”.

²³ NIM/NIMOZ - Narodowy Instytut Muzeów/ Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zabytków.

Przed przeniesieniem muzealiów poza teren MNK Dyrektor, zgodnie z § 2 rozporządzenia w sprawie przenoszenia muzealiów²⁴, zawarł pisemne umowy, w których określono cel, miejsce i okres, na jaki następuje przeniesienie, wymagane warunki transportu i przechowywania. Elementem umów były wykazy muzealiów wraz z dokumentacją wizualną. Przeniesienie muzealiów stwierdzono protokołem zdawczo-odbiorczym, który zawierał elementy wymagane § 3 ww. rozporządzenia. Analizowane transporty muzealiów poza granice kraju odbywały się pod opieką wykwalifikowanego kuriera muzealnego. Przeniesione muzealia zostały zwrócone w stanie nie pogorszonym w planowanym terminie zwrotu.

(akta kontroli str. 550-551)

1.2 Ochrona zabytkowych zbiorów i siedzib muzeum na wypadek sytuacji kryzysowych

1.2.1. Działania na rzecz ochrony muzeum przed wystąpieniem sytuacji kryzysowych

a) Wykazana przez MNK w sprawozdaniu z działalności muzeum i instytucji paramuzealnej (sprawozdanie K-02):

1) wielkość zbiorów, według stanu na 31 grudnia 2024 r., wynosiła:

- muzealia: w pozycjach inwentarzowych 794 142; w sztukach 1 145 231;
- depozyty: w pozycjach inwentarzowych 6353; w sztukach 8736;

2) liczba obiektów zdigitalizowanych, według stanu na 31 grudnia 2024 r., wynosiła: 281 827 szt.

(akta kontroli str. 336-384)

Na koniec 2025 roku 299 tys. obiektów będzie posiadało cyfrową dokumentację fotograficzną.

(akta kontroli str. 773)

Dyrektor wyjaśnił, że *cyfrowa dokumentacja fotograficzna w MNK została zainicjonowana w 2005 r. i obejmowała wówczas podstawowe rejestry wizualne zbiorów. Pełnoskalowa digitalizacja wykonywana zgodnie ze standardami określonymi w „Katalogu dobrych praktyk” digitalizacji NIMOZ, a także pierwszy projekt digitalizacyjny realizowany w oparciu o te wytyczne rozpoczęły się w 2011 r. (...) digitalizacja – w szczególności obiektów przestrzennych – jest procesem czasochłonnym i wymagającym (...). Pomimo systematycznej pracy i sukcesywnego zwiększania wolumenów digitalizacyjnych, pełne zdigitalizowanie zbiorów MNK zostaje ograniczone kilkoma czynnikami o charakterze strukturalnym. (...) Muzeum podejmuje systematyczne działania na rzecz rozszerzenia zakresu i efektywności digitalizacji. Obejmują one m.in. wdrażanie nowych technologii rejestracji obrazu, optymalizację procesów pracy, pozyskiwanie środków zewnętrznych, a także stopniowe rozbudowywanie infrastruktury i zasobów kadrowych. Celem podejmowanych działań jest sukcesywne zwiększanie liczby udostępnianych cyfrowo obiektów oraz dążenie do możliwie pełnego opracowania zbiorów, przy jednoczesnym zapewnieniu najwyższej jakości dokumentacji zgodnej ze standardami krajowymi i międzynarodowymi.*

(akta kontroli str. 759)

²⁴ Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie warunków, sposobu i trybu przenoszenia muzealiów z dnia 15 maja 2008 r. (Dz.U. Nr 91, poz. 569) dalej: *rozporządzenie w sprawie przenoszenia muzealiów*.

W okresie styczeń 2022-wrzesień 2025 w działach zlokalizowanych w Gmachu Głównym opracowano ewidencyjne karty dla 7 530 obiektów, a 3 768 zabytków po raz pierwszy otrzymało dokumentację wizualną w postaci plików cyfrowych. Do programu bazodanowego MUZA zostało wprowadzonych 24 911 rekordów. Jednocześnie 81 468 rekordów pozyskało dokumentację wizualną (dokumentacja cyfrowa). Muzeum posiada cenne zbiory biblioteczne, w tym starodruki, lecz znajdują się one w zbiorach działów: N08 – dział Starych Druków, Rękopisów i Kartografii oraz N14 – Biblioteka Ksiąg Czarotoryskich, w obu przypadkach poza Gmachem Głównym MNK.

(akta kontroli str. 568-569)

W latach 2022-2025 w Gmachu Głównym MNK prowadzono 37 inwentaryzacji kontrolnych w zbiorach muzealnych (wg stanu na 26 października 2025 r. sześć kontroli było w trakcie). Skontrolowano 163 398 obiektów m.in.: z kolekcji Biblioteka MNK, Portrety, Szkło i malarstwo na szkle, Meble, Ceramika, Militaria, Drzeworyt, Świąci, Grafika dawna polska. Na rok 2026 zaplanowano przeprowadzenie inwentaryzacji kontrolnych lub zdawczo-odbiorczych m.in. w Dziale Sztuki Dawnej, Gabinecie Grafiki i Rysunku, Gabinecie Numizmatycznym, Dziale Starych Druków, Rękopisów i Kartografii.

(akta kontroli str. 512-516)

W wyniku badania 10²⁵ obiektów zabytkowych pod kątem prawidłowości naniesienia na nie numerów inwentarzowych ustalono, że:

- w księdze inwentarzowej, księdze depozytów, karcie ewidencyjnej i systemie MUZA (służącym do ewidencji i zarządzania zbiorami muzealnymi) przy badanych obiektach znajdowały się dane identyfikacyjne obiektu wskazane w § 3 ust.1 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków;
- wpisy w dokumentacji ewidencyjnej były wyraźne i dokonane w sposób trwały;
- wpis badanych obiektów do księgi inwentarzowej był dokonany przed upływem 60 dni od dnia ich nabycia;
- numery inwentarzowe, odpowiadające zapisom w księdze inwentarzowej MNK były możliwe do odczytania na wszystkich ww. obiektach.

(akta kontroli str. 506-510)

Dyrektor wyjaśnił, że w realizacji systemu przepustkowego w ruchu muzealiów każdy ruch zabytków, między oddziałami, na zewnątrz Muzeum oraz przy wnoszeniu obiektów jest ewidencjonowany na posterunkach ochronnych. Nie stwierdzono przypadków braku ewidencji. W okresie wrzesień-październik 2025 r. na terenie MNK przechowywane były przedmioty o charakterze zabytkowym, które na tym etapie nie podlegały obowiązkowi ewidencjonowania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. Były to: oferty nabytków, przedmioty wypożyczone od osób prywatnych na wystawy.

²⁵ Oględzinami objęto 10 muzealiów, które były przedmiotami: depozytu (obraz „Wiosna” autorstwa R. Malczewskiego), darowizny (dwa talerze ceramiczne z motywem ryb wyprodukowane przez Spółdzielnię Pracy „Kamionka” w Łysej Górze); obraz „Portret Stanisława Grzywacza” autorstwa Jerzego Bigaja, relikwiarz romański tzw. kruszwicki z ampułą), darowizny z udzieleniem licencji (wełnianą Czapkę Tornado Team ręcznie zrobioną na drutach), zakupu (meble projektu Andrzeja Pawłowskiego, obraz „Dziewczynka z chryzantemami” Olgi Boznańskiej). Próbe obiektów do badania wybrano na podstawie osądu kontrolera.

Przedmioty te zgodnie z zapisami ustawy o ochronie zabytków nie są zabytkami. Wejście tego typu przedmiotów zgłaszane jest każdorazowo ochronie i ewidencjonowane.

(akta kontroli str. 523)

b) POZ sporządzony przez ówczesnego Dyrektora MNK 8 grudnia 2016 r., w uzgodnieniu z Małopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków został zatwierdzony z up. Prezydenta Miasta Krakowa przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK. Zgodnie z § 5 ust.1 pkt 1 rozporządzenia o ochronie zabytków POZ został sporządzony w trzech egzemplarzach i był corocznie aktualizowany przed 31 marca danego roku. Aktualizacje dotyczyły wykazu najcenniejszych zabytków ruchomych (ostatnia aktualizacja 20 marca 2025 r.). Aktualizacje te polegały na corocznym przeglądzie i potwierdzeniu braku zmian w wykazach i nie miały wpływu na koncepcję ich ochrony.

Plan został sporządzony zgodnie z § 3 ust. 5 rozporządzenia o ochronie zabytków według „Instrukcji przygotowania i realizacji planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”, stanowiącej załącznik do tego rozporządzenia.

Na wstępie Planu wskazano: Na podstawie doświadczeń i historycznych opracowań naukowych, ewakuacja zbiorów stanowi bardzo duże ryzyko ich utraty i zniszczenia. Jednym z kluczowych elementów ochrony zabytków, jest posiadanie rzetelnej inwentury, tak ilościowej jak opisowej, posiadanych muzealiów. Nawet najlepsze zabezpieczenie czy ukrycie w najlepiej chronionym miejscu, nie zapewnią bezpieczeństwa zbiorom, a tylko właściwa inwentaryzacja może doprowadzić do odzyskania ewentualnie utraconych dóbr po ustaniu zagrożenia. MNK ewidencjonuje zbiory na dwa sposoby: ewidencja papierowa i ewidencja cyfrowa w programie System Muzealny MONA-NG. Cyfryzacja zbiorów na dzień sporządzenia aktualizacji²⁶ wynosi ok 343 tys. obiektów. Dlatego też w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, czasu pokoju i wojny, ochrona muzealiów, a także ksiąg inwentarzowych /zasobów informatycznych/ skupiona będzie na ich zabezpieczeniu ich w miejscu stałego przechowywania, a w przypadku bezpośredniego zagrożenia danego obiektu na rozśrodkowaniu i ukryciu zbiorów w strukturalnych oddziałach.

Zgodnie z ww. „Instrukcją...” POZ w części ogólnej zawierał informacje dotyczące charakterystyki zabytków nieruchomych i ruchomych wraz z oceną zagrożeń zabytków o charakterze kryzysowym i na wypadek konfliktu zbrojnego, wnioskami z oceny położenia i zagrożenia zabytków nieruchomych i ruchomych, zamiarami działania z określeniem priorytetów, Instrukcją postępowania pracowników w sytuacjach kryzysowych i na wypadek konfliktu zbrojnego, wykazem prac przygotowawczych, organizacyjnych, techniczno-inżynierskich, dokumentacyjnych i innych niezbędnych do wykonania (ze wskazaniem osób odpowiedzialnych i zespołów ze wskazaniem ich zadań oraz czasu ich wykonania), wykazem rodzaju i ilości potrzebnych materiałów i urządzeń z określeniem ich przeznaczenia, sposobu pozyskania i miejsc przechowywania, określeniem przybliżonych kosztów wykonania prac przygotowawczo-zabezpieczających; wykazem osób reklamowanych na wypadek konfliktu zbrojnego i osób posiadających przydziały do formacji obrony cywilnej, schemat systemu alarmowania, kierowania, współdziałania i łączności z wykazem adresów, telefonów (faksów) jednostek

²⁶ 20 marca 2025 r.

ratowniczych, osób funkcyjnych, specjalistycznych służb, instytucji i rzeczoznawców, określeniem sposobu dokumentowania działań ratowniczych i informowania o stratach, szkodach i potrzebach w zakresie ich likwidacji. I tak:

Budynki Muzeum, z wyjątkiem Gmachu Głównego i Biblioteki Czartoryskich, to obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków nieruchomych prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie. Wszystkie budynki zarządzane przez MNK to cenne obiekty architektoniczne w kontekście architektury m. Krakowa i m. Zakopanego. Ozdobne elementy fasad stanowią integralną część ścian i nie podlegają zabezpieczeniu czy demontażowi w przypadku wystąpienia zagrożeń. Elementy ozdobne np. rzeźba żaby na ogrodzeniu pałacyku Czapskich podlegać będą zabezpieczeniu na miejscu poprzez demontaż i ukrycie. Każdy budynek posiada, zabezpieczoną przed dostępem osób nieupoważnionych, kompletną dokumentację techniczno-budowlaną i projektową systemu ochrony technicznej. Rozmieszczenie oddziałów w ścisłym centrum Krakowa i Zakopanego (gęsta zabudowa, wąskie trakty komunikacyjne) prowadzenie akcji ratowniczej i ewakuacyjnej będzie utrudnione. Aspektem korzystnym jest bliskie rozmieszczenie jednostek porządkowo-ochronnych, ratowniczych i awaryjno-technicznych oraz utrzymanie stałej łączności z tymi instytucjami oraz z państwowymi i samorządowymi elementami zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa. Stan techniczny budynków, zastosowane materiały spełniające normy przeciwpożarowe i budowlane certyfikowane elementy ochrony technicznej (fizycznej i elektronicznej) oraz sygnalizacji pożarowej zapewniają bezpieczeństwo budynkom, personelowi i przechowywanym zbiorom.

MNK sprawuje pieczę nad ponad 896 tysiącami eksponatów (300 tys. to kolekcja Muzeum i Biblioteki Czartoryskich). Zbiory MNK są rozdzielone pomiędzy 14 działów, z których każdy opiekuje się eksponatami o jednolitym charakterze (np. Gabinet Numizmatyczny). Za wskazanie najcenniejszych zbiorów z całej ewidencji, sporządzenie wykazów i ich corocznej aktualizacji (do 31 marca) odpowiadają kierownicy działów merytorycznych. Lista najcenniejszych zbiorów stanowi informację podlegającą ochronie.

W POM we wnioskach z oceny położenia i zagrożenia zabytków nieruchomych i ruchomych wskazano, że "wpisanie ścisłego centrum Krakowa na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego (UNESCO) stanowi prawną jego ochronę przed atakiem siły militarnej, a co za tym idzie w związku z rozlokowaniem tu większej części oddziałów MNK, ochrona ta obejmuje również obiekty MNK." Bez względu na rodzaj zagrożenia główny wysiłek planistyczno-organizacyjny realizowany będzie według tych priorytetów: 1) ochrona życia i zdrowia pracowników, udzielanie pierwszej pomocy osobo poszkodowanym, 2) systematyczna likwidacja negatywnych skutków mogących potęgować straty w zasobie zabytków nieruchomych będących w posiadaniu zbiorów, 3) kształtowanie świadomości potrzeby i zachowanie gotowości organizatorskiej do prowadzenia prac rewitalizacyjnych po ustąpieniu sytuacji niebezpiecznych. W POZ wskazano, że z powodu wysokiego ryzyka dla bezpieczeństwa zwłaszcza podczas konfliktu zbrojnego zrezygnowano z rozważenia wariantu wywozu najcenniejszych zabytków poza strukturę MNK. Koncepcja ochrony zabytków ruchomych skupiona będzie na ukryciu i zabezpieczeniu muzealiów w obrębie oddziałów i/lub rozśrodkowaniu między oddziałami. Ewakuacja poza aglomerację miejską Krakowa do uprzednio wytypowanych miejsc za zgodą lub na polecenie kompetentnych władz może doprowadzić do ich utraty lub zniszczenia z powodu niezachowania parametrów konserwatorskich. W wyjątkowej sytuacji, wyłącznie za zgodą lub poleceniem MKiDN, rozważyć należy ewakuację najcenniejszych dóbr poza granice kraju. Ewakuację taką wnioskuje Generalny

Konserwator Zabytków. Wszystkie zadania ochrony i zabezpieczenia będą wykonywane na miejscu.

Dyrektor wyjaśnił m.in., że *każde przemieszczanie zbiorów stanowi duże ryzyko uszkodzenia, zniszczenia i/lub utraty z przyczyn niezależnych od osób przemieszczających np.: awaria samochodu z koniecznością przeładunku na inny, (...) w przypadku wojny bezpośredni atak ogniowy, atak grabieżczy, ograniczenia wynikające z wprowadzenia stanu wojennego. (...)*. W związku z warunkami przechowywania muzealiów w nowym miejscu m.in.: konstrukcja budynku, zabezpieczenia fizyczne, elektroniczne, przeciwpożarowe, dokumentacja ochronna, ewakuacyjna, organizacyjna itp., *znalezienie na terenie kraju podmiotu spełniającego te warunki i posiadającego puste przestrzenie na przyjęcie muzealiów jest utrudnione. (...)*. Chcąc wywieźć muzealia za granice państwa należy upewnić się, że zachowane tam są te same parametry bezpieczeństwa. Przekazując muzealia w depozyt nie ma możliwości wymuszenia na deponentie spełniania parametrów bezpieczeństwa i ochrony obowiązujących w Polsce. Dyrektor przekazując zbiory w depozyt, w drodze pisemnej umowy, nie ma wpływu na tamtejsze bezpieczeństwo a jednocześnie nie będzie zwolniony z odpowiedzialności za bezpieczeństwo potencjalnego depozytu i narażony zostanie na konsekwencje prawne w przypadku jego utraty, uszkodzenia lub zniszczenia. Inną kwestią jest niemożliwość określenia skali ewentualnego konfliktu zbrojnego, zasięgu działania potencjalnego agresora, zaangażowanych stron i sojuszy. Przepisy rozdziału 5 ustawy o ochronie zabytków nie zezwalają na wywóz zabytków wpisanych do inwentarza muzeum na stałe, a nie ma możliwości określenia, ile czasu potrwa potencjalny konflikt, a wtedy resuscytacja wywiezionych zbiorów byłaby niemożliwa. Nie będzie również gwarancji, że państwo – potencjalny deponent, nie stanie po stronie agresora i wówczas depozyt zostanie utracony nieodwracalnie. (...) Dyrektor wskazał również, że z dostępnych danych oraz doświadczeń muzealników ukraińskich wynika, że nie ewakuowano zbiorów poza granice Ukrainy. Najbardziej skutecznym i praktykowanym środkiem ochrony było ukrycie artefaktów w ramach wewnętrznych struktur z założeniem, aby nie gromadzić najcenniejszego zasobu w jednym miejscu. (...).

Odpowiadając na pytanie, dlaczego przy aktualizacji POZ nie uwzględniono doświadczeń wojennych w Ukrainie, Dyrektor wyjaśnił: *Działania zbrojne w Ukrainie nie spowodowały zmiany Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej i dalej dokumentów związanych ze sprawami obronnymi. Nie spowodowały również zmian w ustawie o ochronie zabytków i o muzeach oraz rozporządzeń wykonawczych związanych z bezpieczeństwem zabytków. Z oceny sytuacji w Ukrainie należy jeszcze raz potwierdzić, że „Plan ochrony zabytków MNK na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”, przewiduje tego typu zagrożenia, a przyjęta koncepcja ochrony jest optymalna i nie wymaga na dzień dzisiejszy aktualizacji Planu.*

W Części ogólnej POZ wskazano również orientacyjne potrzeby materiałowe do realizacji ewakuacji prewencyjnej, określono przybliżone koszty wykonania prac przygotowawczo-zabezpieczających. Zaznaczono, że większość prac związanych z zabezpieczeniem zbiorów będzie realizowana przez MNK we własnym zakresie. Generowane koszty wchodziły w skład bieżącej działalności statutowej i wynikają z przyznanego budżetu. Nie przewiduje się zwiększenia kosztów na zabezpieczenie zbiorów na miejscu i ich ewakuację. Aspektem generującym dodatkowe koszty będzie potencjalne wzmocnienie systemu ochrony – zatrudnienie dodatkowych pracowników WSO-SM i rozliczenie nadgodzin.

W części III POM - Plan ochrony Zabytków nieruchomych zaznaczono m.in., że ze względu na brak w zasobach MNK zabytku o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa narodowego

charakteryzującego się bogatym wystrojem architektonicznym oraz w związku z brakiem decyzji Małopolskiego Konserwatora Zabytków mówiącej o takim obiekcie, nie sporządzono „Technicznego projektu zabezpieczenia zabytku” na żaden z budynków oddziałowych. W związku z tym nie sporządzono również „Karty projektowej”. W przypadku, gdy potencjalny atak skierowany będzie na dobra kultury należy odstąpić od oznakowania budynków znakiem „błękitnej tarczy” i przystąpić do ich demaskowania.

W Planie ochrony zabytków ruchomych (część IV POZ) wskazano m.in.: MNK dysponuje ponad 896 tysiącami muzealiów²⁷ i ze względu na ich ogromną ilość nie wykonano „Wykazu zbiorczego zabytków ruchomych”, a jedynie wykaz ilościowy z podziałem na działy merytoryczne (14) i miejsce przechowywania lub eksponowania²⁸. Szczegółowe wykazy zbiorcze są elementem składowym „Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji” sporządzonych dla każdego oddziału MNK. Gdy z oceny zagrożeń wyniknie, że ewakuacja zbiorów przyniesie większe straty niż ich ukrycie w miejscu eksponowania lub przechowywania personel MNK przystąpi do ukrycia najcenniejszych zbiorów na miejscu. Ukrycie będzie realizowane w ramach dostępnej infrastruktury magazynowej. Ze względu na ograniczoną przestrzeń odstąpi się od pakowania obiektów do skrzyń i zastąpi się pakowaniem w materiały pakunkowe.

Wskazano także kalkulacje czasu niezbędnego do przeprowadzenia prac zabezpieczających (realizacja prac zabezpieczających – jeden obiekt, jedna grupa remontowo-zabezpieczająca: 12 godzin) oraz kosztów tych prac (kwota wykazana w kalkulacji).

Plan posiadał również część graficzną wskazującą m.in.: rozmieszczenie oddziałów MNK i miejsc ewakuacji, systemy podwyższania gotowości oraz alarmowania i powiadamiania.

(akta kontroli str. 7-60, 487-500, 543-545)

c) W obowiązujących Instrukcjach przygotowania zbiorów do ewakuacji wskazano, że w przypadku ewakuacji prewencyjnej najcenniejsze, a następnie najbardziej wrażliwe na uszkodzenie muzealia ewakuowane będą do wskazanego miejsca w jednym z oddziałów Muzeum.

Zgodnie z art. 211 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej²⁹ pierwsze plany ochrony dóbr kultury na czas wojny, o których mowa w art. 45 ust. 1 i 4 ustawy, sporządza się do dnia 31 grudnia 2026 r. Zgodnie z art. 47 ust. 3 ustawy na potrzeby opracowania planów ochrony dóbr kultury na czas wojny, wprowadza się trzy kategorie zbiorów: kategorię I – najcenniejsze zbiory do ewakuacji w pierwszej kolejności; kategorię II – cenne zbiory do ewakuacji w drugiej kolejności; kategorię III – pozostałe zbiory, które z różnych względów nie nadają się do ewakuacji i muszą być zabezpieczone w miejscu ich przechowywania. W celu zabezpieczenia najcenniejszych muzealiów kierownik każdego działu merytorycznego opracował „Wykaz najcenniejszych zabytków ruchomych podlegających rozśrodkowaniu lub ewakuacji w pierwszej kolejności”³⁰ zawierających wyszczególnienie zbiorów od najcenniejszych do mniej cennych, wskazanie ich numerów inwentarzowych, wymiarów, wagi i lokalizacji. W grupie najcenniejszych zbiorów podlegających

²⁷ Bez zbioru bibliotecznego i depozytów.

²⁸ Miejsce to jest daną zmienną ze względu na ciągłą migrację zbiorów w ramach ekspozycji czasowych, wypożyczeń, konserwacji itp.

²⁹ Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. (Dz.U. poz. 1907).

³⁰ do 31 marca każdego roku za rok poprzedni.

ukryciu i rozśrodkowaniu w ramach struktury i infrastruktury MNK, spośród ponad milionowego zasobu wydzielono około 1070 muzealiów. Wymieniony zasób zgodnie z zatwierdzoną koncepcją ochrony w przypadku bezpośredniego zagrożenia lub na polecenie organizatora w pierwszej kolejności zostanie ukryty i zabezpieczony w obrębie oddziałów, w których jest eksponowany i/lub rozśrodkowany między oddziałami. Ze względu na bezpieczeństwo zasobu muzealnego dostęp do wykazu najważniejszych zbiorów podlega ścisłemu ograniczeniu, ponieważ nadano mu klauzulę niejawności³¹. Wykaz zbiorów z I kategorii przekazano Ministrowi w trybie niejawnym.

Opcja wskazania priorytetów do kolejności ewakuacji dostępna jest również w systemie bazodanowym muzealiów „MUZA” (grupa A wyszczególniona w jednym wykazie - w trybie niejawnym).

Dla części najcenniejszych obiektów do ewakuacji w pierwszej kolejności sporządzono dedykowane opakowania, które przechowywane są w pobliżu eksponowania obiektów. Dla pozostałych zbiorów opakowania będą dobierane z posiadanego zasobu w trybie natychmiastowym po wskazaniu co i z jakiego miejsca należy przenosić. Ze względu na ograniczoną przestrzeń magazynową odstąpi się od pakowania obiektów do skrzyń i zastąpi się pakowaniem w materiały pakunkowe. Indywidualne muzealium posiada precyzyjny opis określający jego rodzaj, technikę wykonania oraz wymiary i ciężar potrzebne do naliczenia opakowań lub określenia pakowania grup obiektów w jedno opakowanie w zależności od rozmiarów i rodzajów zabytków. Waga sumaryczna pakowanych zbiorów jest orientacyjna, aby nie przekroczyć dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu transportowego.

W pierwszej fazie ewakuacji do przewozu zbiorów zostaną wykorzystane własne środki transportowe (samochody). Brana jest również pod uwagę konieczność korzystania ze środków transportowych pochodzących z wynajmu od firm posiadających specjalistyczne pojazdy do przewożenia muzealiów, w którymi Muzeum współpracuje. Równoległe z ewakuacją zbiorów należy przewidzieć ewakuację sprzętu i materiałów nie będących muzealiami, a mających znaczenie materialno-ewidencyjne dla funkcjonowania oddziału Muzeum, tj.: ewidencje, rejestry, sprzęt teleinformatyczny, nośniki danych. Ze względu na brak powierzchni magazynowych do przechowywania zbyt dużej ilości materiałów opakunkowych, zużycie w przypadku długotrwałego przechowywania w Muzeum zgromadzone będą materiały opakunkowe do zainicjowania ewakuacji, a w ramach tego najcenniejszych lub najbardziej zagrożonych dóbr. Ze względu na ogromną liczbę muzealiów, ilość sił i środków w ramach ewakuacji ratowniczej naliczana będzie doraźnie w stosunku do zagrożenia, aby uniknąć sytuacji wynikających ze skierowania zbyt dużej liczby ludzi i sprzętu, które mogą osłabić zdolność manewru w przypadku eskalacji zagrożenia. Orientacyjne potrzeby materiałowe do realizacji ewakuacji prewencyjnej w fazie wstępnej, m.in.: samochód o ładowności do 1,04 t, samochód o ładowności do 0,65 t, samochód osobowy, wózek widłowy, wózek transportowy/paleciak (3 szt.), kosz transportowy (8 szt.), pudła (18 szt.), teczki (4 szt.), skrzynie (80 szt.), taśma pakowa (50 szt.), latarki (10 szt.)³². Dyrektor wyjaśnił, że *niezbędna, minimalna ilość środków technicznych i materiałowych wyszczególnionych w zestawieniach stanowiących obligatoryjną i integralną część „Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji” jest*

³¹ Na podstawie art. 30a ustawy o muzeach oraz ustawy o ochronie informacji niejawnych oraz na polecenie Dyrektora DDK MKiDN nr DDK-WM.6000.1.20.2024 z 12 kwietnia 2024 r.

³² Według stanu na dzień 6 października 2025 r. stan materiałów do realizacji ewakuacji prewencyjnej w fazie wstępnej był większy niż wskazany jako orientacyjne potrzeby materiałowe w Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji.

zapewniona. Wymienione zasoby w znacznej większości są w dyspozycji Kierownika Sekcji Realizacji Wystaw, który zapewnia ich dostępność, magazynowanie i stałe uzupełnianie w szczególności materiałów opakunkowych w sytuacji ich zużywania. W wielu przypadkach ilość środków i materiałów przewyższa wskazane w zestawieniu minimum. Pracownicy oddziałów znają zasady alarmowego przenoszenia i zabezpieczenia zbiorów na wypadek alarmowej ich ewakuacji a pojazdy dostępne są w trybie natychmiastowym w systemie 24/7.

Pakowanie wszystkich zbiorów należy bezwzględnie realizować w przypadku konieczności ewakuacji ich do innego oddziału w ramach ewakuacji prewencyjnej. W ramach ewakuacji tworzone będą zespoły zadaniowe i grupy³³. Zaplanowane do potencjalnej relokacji zbiorów miejsca i przestrzenie są własnością MNK i są zabezpieczone pod względem ochrony fizycznej, przeciwpożarowej i technicznej. Dostosowanie przestrzeni (ewentualne dobrojenie, wzmocnienie parametrów bezpieczeństwa i klimatu, zmiana funkcjonalności, opróżnienie) może być wykonane przy wykorzystaniu własnego potencjału osobowego i logistycznego w trybie kilkunastu-kilkudziesięciu godzin roboczych.

(akta kontroli str. 7-60, 455, 561-562; 753-754)

d) Sporządzony 15 kwietnia 2021 r. Plan operacyjnego funkcjonowania (POF) Muzeum został zatwierdzony przez MKiDN – 23 kwietnia 2021 r. Obowiązujący w Muzeum POF został sporządzony zgodnie Zarządzeniem MKiDN w sprawie opracowania planów operacyjnych funkcjonowania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego³⁴. Rozporządzenie Rady Ministrów³⁵ nakazujące w § 4 ust. 3 przedstawienie Ministrowi informacji o zakończeniu cyklu planistycznego weszło w życie 5 lutego 2025 r. tj. w trakcie obowiązywania POF.

Przeglądy i aktualizacje POF Muzeum były dokonywane na bieżąco w przypadku zmiany przepisów, zmiany osób upoważnionych do wglądu, zmiany instrukcji stałego dyżuru. Ostatnie zmiany: 6 sierpnia 2024 r. - po nakazaniu przez Ministra Kultury opracowania nowej tabeli realizacji zadań, 20 marca 2025 r. – po zmianie systemu gotowości obronnej państwa, 10 lipca 2025 r. – po zmianie systemu stałych dyżurów. POF zawierał karty realizacji zadań operacyjnych (66 kart).

(akta kontroli str. 511)

e) Dyrektor wyjaśnił, że w celu przygotowania Muzeum na wypadek sytuacji kryzysowych, oprócz ustanowienia nieetatowego Zespołu Kierowania funkcjonującego w ramach Punktu Kierowania odpowiedzialnego za zapewnienie bezpieczeństwa powierzonym, w MNK odbywa się:

1. monitorowanie zagrożeń i analiza ryzyka, która jest procesem ciągłym, polegającym na: obserwacji, analizie i ocenie potencjalnych zagrożeń poprzez śledzenie komunikatów, raportów i ocen pochodzących od podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa np.: RCB, IMGW, MSWiA, ABW, Policja, PSPoż., NIM, uczestnictwie w szkoleniach i konferencjach

³³ Np.: Zespół Kierowania, Grupa Pakowania, Grupa Transportowa, Grupa Konwojowa, Zespół Przyjęcia i Magazynowania.

³⁴ Zarządzenie z dnia 28 lipca 2020 r. wydane na podstawie m.in. § 7 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego (Dz.U. poz. 1599).

³⁵ Rozporządzenie w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa realizowanych w ramach przygotowań obronnych państwa realizowanych przez organy administracji rządowej, organy samorządu terytorialnego i przedsiębiorców z dnia 14 stycznia 2025 r. (Dz.U. poz. 73)

dotyczących bezpieczeństwa dotyczącego ochrony zbiorów i zabytków. Stałym elementem jest coroczna analiza zagrożeń, realizowana przez wewnętrzną komisję skupioną na precyzyjnej ocenie funkcjonowania systemu ochrony fizycznej, technicznej i elektronicznej, ocenie sytuacji niebezpiecznych, które wystąpiły w oddziałach Muzeum oraz propozycji rozwiązań systemowych dla poprawy bezpieczeństwa. Nieetatową strukturą odpowiedzialną za ocenę i analizę jest Szef WSO-SM i specjalista ds. obronnych oraz pracownicy odpowiedzialni za poszczególne obszary funkcjonowania w systemie bezpieczeństwa zbiorów np. dział prewencji muzealnej, dział konserwacji, dział IT, Inspektor Ochrony danych, kierownicy oddziałów itp.;

2. uczestniczenie, osób funkcyjnych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, w cyklicznych szkoleniach organizowanych przez MKiDN oraz NIM i specjalistycznych konferencjach i forach dotyczących bezpieczeństwa poszczególnych obszarów (...).

W zakresie stanu zaawansowania prac dotyczących sporządzenia planu ochrony dóbr kultury na czas wojny, Dyrektor wyjaśnił także, że przeprowadzono prace analityczne i koncepcyjne w celu realizacji zapisów art. 45-48 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej³⁶. MNK nie prowadzi jeszcze prac zmierzających do wykonania planu określonego w ustawie, gdyż zgodnie z art. 45 ust. 9 MKiDN nie wydał jeszcze zarządzenia wskazującego jakie podmioty muszą opracować przedmiotowy plan. W realizacji zapisów art. 46, w MNK nie opracowano jeszcze przedmiotowej instrukcji, gdyż na podstawie art. 212 wchodzi on w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. W realizacji zapisów art. 47 ust.1 ustawy MNK posiada wykaz dóbr kultury określający ich wartość i kolejność zabezpieczenia lub ewakuacji. Nie dokonano jeszcze podziału na kategorie określone w art. 47 ust.3 (przyczyna jak wyżej);

W związku z inwazją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, na wniosek zastępcy dyrektora NIMOZ, 28 marca 2022 r. zrealizowano transport materiałów zabezpieczających dzieła sztuki na okoliczność ewakuacji zbiorów z Lwowskiej Galerii Sztuki. MNK nie przyjęło w depozyt muzealiów z ukraińskich muzeów w celu ich przechowania.

(akta kontroli str. 523-526)

1.2.2. Działania na rzecz ochrony muzeum w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych

a) W latach 2022-2025 w MNK (Gmachu Główny, oddziały, pracownice) wystąpiło około 100 sytuacji kryzysowych spowodowanych głównie awariami technicznymi, błędami pracowniczymi i niewłaściwym zachowaniem zwiedzających, i tak:

W 2022 r. doszło do: kilku naruszeń porządku publicznego (część z nich związana była z obostrzeniami COVID-19), kilku błędów pracowniczych np.: zaparowanie czujki w pomieszczeniach pracowni konserwacji, których efektem były aktywacje czujek systemu przeciwpożarowego i interwencja jednostki PSP oraz awarii klimatyzatora, która spowodowała zalanie obrazu na wystawie Tamary Łempickiej.

W 2023 r. wystąpiło kilka awarii technicznych np.: dwukrotna awaria windy w oddziale Sukiennice, brak zasilania elektrycznego w oddziale Muzeum im. Hutten-Czapskiego, który spowodował nieaktywność wszystkich elementów SOE, awaria instalacji klimatyzacyjnej – oddział Arsenał, która spowodowała nocne zalanie Sali Starożytnej oraz pomieszczeń na poziomie -1); aktów

³⁶ Dz.U. poz. 1907 ze zm.

wandalizmu: dotknięcie obrazu przez osobę zwiedzającą w oddziale Atma, które spowodowało aktywację systemu sygnalizacji włamania i napadu (SSWiN), włamanie do opuszczonych pomieszczeń parteru w oddziale Cracovia, które spowodował aktywację SSWiN oraz błędy pracownicze: brak nadzoru nad ruchem muzealiów i niewłaściwa ewidencja, skutkująca zagubieniem siedmiu muzealiów wpisanych do inwentarza.

W 2024 r. wystąpiły niewłaściwe zachowania zwiedzających, m.in.: w Muzeum Czartoryskich osoba zwiedzająca wyjęła z uchwytu eksponat i uderzyła w ramę obrazu, nieopatrznie przewrócenie rzeźby w Pałacu Biskupa Erazma Ciołka i potrącenie gabloty ze szklanymi przedmiotami; otrzymano trzy informacje o podłożeniu ładunku wybuchowego.

W 2025 r. doszło do dwukrotnego przecieku wody w Arsenale i w Domu Jana Matejki w wyniku ulewnej deszczu, kilku awarii technicznych m.in.: 9 fałszywych alarmów pożarowych skutkujących sześciokrotnym przyjazdem jednostek PSP, 12 aktywacji lub awarii SSWiN (9-krotny przyjazd Grupy Interwencyjnej). Jako akty wandalizmu, zagrożenia kryminalne i niewłaściwe zachowanie zwiedzających stwierdzono np.: dwukrotne pozostawienie torby/walizki w Klasztoru, wartownik zauważył osobę malującą graffiti na ścianie budynku Biblioteki Czartoryskich, zaobserwowano kilka osób jeżdżących po murku okalającym hotel.

W latach 2022-2025 występujące zagrożenia naturalne (silne wiatry, ulewy, gradobicia czy upały) nie wpłynęły negatywnie na infrastrukturę MNK nie stwierdzono również cyberataków.

(akta kontroli str. 526-530)

b) Analizą objęto poniższe sytuacje kryzysowe, których skutkiem mogło być utracenie, uszkodzenie zbiorów/ budynków:

1. Zgłoszenie Dowódcy zmiany przez dyżurną (opiekunka dyspozycji) zalania wodą z klimatyzatora obrazu na wystawie Tamary Łempickiej – po zdemontowaniu obrazu usunięto zabrudzenie i nie stwierdzono uszkodzenia obrazu;
2. Brak nadzoru nad ruchem muzealiów i niewłaściwa ewidencja, skutkująca zagubieniem siedmiu muzealiów wpisanych do inwentarza - sprawę zgłoszoną Policji jako kradzież umorzono 30 września 2023 r.; obiektów nie odnaleziono; w zakresie zniszczenia lub utracenia obiektów MNK powiadomiło o tym MNiDN i NIMOZ;
3. Potrącenie gabloty ze szklanymi przedmiotami i uszkodzenie jednego obiektu w trakcie lekcji muzealnej w Kamienicy Szołayskich - po zatrzymaniu ruchu zwiedzających, spisaniu protokołu, wykonaniu dokumentacji fotograficznej uszkodzony obiekt przekazano do naprawy w pracowni konserwacji;
4. Wartownik zauważył osobę malującą graffiti na ścianie budynku Biblioteki Czartoryskich - powiadomiono Straż Miejską.

W wymienionych przypadkach po stwierdzeniu sytuacji kryzysowych podjęto działania zgodnie z zasadami wskazanymi w POM.

(akta kontroli str. 527-529, 546, 548-549)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie **nie stwierdzono nieprawidłowości**.

Ocena cząstkowa

Dokumenty określające procedury i sposób działania w sytuacjach kryzysowych tj.: POM, Instrukcje bezpieczeństwa pożarowego i Instrukcje ewakuacji były sporządzone prawidłowo i rzetelnie tj. zawierały wszystkie elementy wymagane przepisami prawa i były uzgodnione z właściwymi organami.

Gmach Główny MNK podlegał wymagany okresowym kontrolom stanu technicznego, z których wynikała konieczność wykonania kapitalnego remontu budynku. Dokonywano w nim m. in.: okresowych przeglądów hydrantów zewnętrznych i wewnętrznych, corocznych przeglądów gaśnic, okresowych przeglądów urządzeń przeciwpożarowych. Zgodnie z decyzją Małopolskiego Komendanta PSP termin realizacji prac pozwalających wykorzystywanie budynku Głównego został przesunięty przez do 31 grudnia 2027 r. Z uwagi na niespełnianie przez Gmach Główny MNK wszystkich wymogów techniczno-budowlanych i przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej sporządzono ekspertyzę techniczną, którą uzgodniono z Małopolskim Komendantem Wojewódzkim PSP w Krakowie. Efektem tego było przedłużenie terminu na spełnienie wymagań w zakresie bezpieczeństwa pożarowego do 31 grudnia 2027 r. Według stanu na 18 listopada 2025 r. MNK zrealizowało część wskazanych w Ekspertyzie technicznej rozwiązań zamiennych i rozwiązań dostosowujących. NIK zwraca uwagę, że ostatni z terminów zawartych w harmonogramie realizacji poszczególnych rozwiązań zamiennych i dostosowujących opisanych w ekspertyzie biegłych z 2018 r., upływający z końcem grudnia 2025 r., pozostaje w kolizji z terminem określonym w decyzji Komendanta Miejskiego PSP w Krakowie na koniec grudnia 2027 r. Stwarza to ryzyko braku aktualności ww. ekspertyzy.

Po zaniechaniu prac nad projektem dostosowania dawnego hotelu Cracovia do potrzeb MNK (inwestycja została czasowo wstrzymana przez MKiDN), w celu przeprowadzenia gruntownej modernizacji Gmachu Głównego ustalono wstępny harmonogram jej realizacji zakładający rozpoczęcie robót budowlanych najwcześniej w styczniu 2030 r. przy założeniu, że środki przeznaczone na realizację znajdują się w planie budżetu na 2027 r. w ramach wieloletniego rządowego planu inwestycyjnego. Bezpośrednia ochrona fizyczna wszystkich obiektów MNK była realizowana przez WSO-SM oraz koncesjonowanego przedsiębiorcę świadczącego usługi w zakresie ochrony osób i mienia. Stan etatowy, liczba posterunków i rodzajów służby, wyposażenie i uzbrojenie było zgodne z POM. Funkcjonujące w MNK systemy ochrony elektronicznej były okresowo przeglądane, systemy alarmowe były wpięte do CMSA.

Analizowane transporty muzealiów były zgodne z wymogami rozporządzenia w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum i rozporządzenia w sprawie przenoszenia muzealiów.

W Muzeum prawidłowo ewidencjonowano zabytki podlegające ochronie. Numery inwentarzowe badanych obiektów były możliwe do odczytania i odpowiadały zapisom w księdze inwentarzowej MNK. Dane identyfikacyjne tych obiektów były zgodne z wymogami rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków.

W wyniku prac digitalizacyjnych na koniec 2025 roku 299 tys. chronionych obiektów będzie posiadało cyfrową dokumentację fotograficzną.

Obowiązujący POZ był właściwie uzgodniony i zatwierdzony. Plan był sporządzony zgodnie z rozporządzeniem o ochronie zabytków według „Instrukcji przygotowania i realizacji planów

ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych", był corocznie aktualizowany w zakresie wykazu najcenniejszych zabytków ruchomych.

Zabezpieczając najcenniejsze muzealia kierownik każdego działu merytorycznego opracował ich wykaz. W pobliżu eksponowania obiektów przewidzianych do ewakuacji w pierwszej kolejności przechowywano dedykowane dla nich opakowania.

Równolegle z ewakuacją zbiorów przewidziano ewakuację sprzętu i materiałów mających znaczenie materialno-ewidencyjne dla funkcjonowania oddziału.

Niezbędna ilość środków technicznych i materiałowych potrzebna do ewakuacji zabytków była w dyspozycji Kierownika Sekcji Realizacji Wystaw. Pracownicy oddziałów znali zasady zabezpieczania zbiorów na wypadek ich ewakuacji.

Zatwierdzony przez MKiDN plan operacyjnego funkcjonowania muzeum, zawierający karty realizacji zadań operacyjnych, był na bieżąco przeglądany i aktualizowany.

Ponadto na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych, w MNK ustanowiono nieetatowy Zespół Kierowania, monitorowano zagrożenia, analizowano ryzyko, zapewniono pracownikom uczestnictwo w szkoleniach i konferencjach dotyczących ochrony zbiorów i zabytków.

Po stwierdzeniu sytuacji kryzysowych spowodowanych awariami technicznymi, błędami pracowniczymi i niewłaściwym zachowaniem zwiedzających, podjęto działania zgodnie z zasadami wskazanymi w POM.

2. Wydatkowanie środków publicznych na zabezpieczanie oraz ochronę zbiorów i siedzib muzeum na wypadek sytuacji kryzysowych

Opis stanu faktycznego

a) W latach 2022-2025 (do 30 czerwca) wysokość planowanych przychodów wyniosła 299 466 000,00 zł (wykonanych 293 881 942,96 zł) z tego:

1) w 2022 r. – 88 357 000 zł (wykonano 87 974 029,56 zł), w tym m.in.:

- dotacja podmiotowa – 50 499 000 zł (50 499 387,00 zł);
- dotacja celowa – 5 390 000 zł (5 040 613,79 zł);
- przychody własne – 14 737 000 zł (14 738 084,46 zł);
- środki otrzymane z UE – 271 000 zł (268 033,49 zł);

2) w 2023 r. – 93 414 000 zł (wykonano 92 964 487,88 zł), w tym, m.in.:

- dotacja podmiotowa – 58 186 000 zł (50 161 660,70 zł);
- dotacja celowa – 4 753 000 zł (4 411 955,78 zł);
- przychody własne – 16 967 000 zł (17 011 013,01 zł);
- środki otrzymane z UE – 133 000 zł (138 890,92 zł);

3) w 2024 r. – 117 695 000 zł (wykonano 112 943 425,52 zł) w tym, m.in.:

- dotacja podmiotowa – 73 815 961 zł (73 795 114,90 zł);
- dotacja celowa – 7 383 100 zł (6 843 665,71 zł);
- przychody własne – 16 638 387 000 zł (16 320 817,31 zł);
- środki otrzymane z UE – 1 979 605 zł (992 791,52 zł);

4) w 2025 r. – 119 020 177 zł³⁷ (wykonano 49 760 437,63 zł)³⁸ w tym, m.in.:

- dotacja podmiotowa – 71 674 100 zł (31 800 000 zł);
- dotacja celowa – 7 026 500 zł (1 369 675,61 zł);
- przychody własne – 18 728 206 000 zł (8 272 996,97 zł);
- środki otrzymane z UE – 1 014 433 zł (1 014 433 zł);

Źródłem przychodów własnych były sprzedaż: biletów, usług, wydawnictw i gadżetów własnych i obcych, sponsoring.

W latach 2022-2025 (do 30 czerwca) wysokość planowanych kosztów wyniosła 88 019 000,00 zł (poniesionych 87 421 039,09 zł) z tego:

1) w 2022 r. – 88 357 000 zł (poniesiono 87 974 029,56 zł), w tym m.in.:

- amortyzacja – 13 800 000 zł (13 801 399,08 zł);
- materiały i energia – 8 800 000 zł (8 475 060,54 zł);
- usługi obce, w tym remonty – 15 550 000 zł, 1 650 000 zł (15 361 640,52 zł, 1 609 924,87 zł);
- wynagrodzenia – 39 491 000 zł (39 457 398,82 zł);

2) w 2023 r. – 94 605 000 zł (poniesiono 92 649 256,71 zł), w tym m.in.:

- amortyzacja – 14 837 000 zł (14 844 602,88);
- materiały i energia – 8 640 000 zł (8 159 979,92 zł);
- usługi obce, w tym remonty – 13 956 000 zł, 528 000 zł (12 816 380,54 zł, 471 953,28 zł);
- wynagrodzenia – 45 341 000 zł (45 100 107,31);

3) w 2024 r. – 115 930 276 zł (poniesiono 115 573 409,14 zł), w tym m.in.:

- amortyzacja – 17 000 000 zł (16 306 108,23);
- materiały i energia – 9 215 169 zł (8 387 735,21 zł);
- usługi obce, w tym remonty – 20 685 018 zł, 1 069 260 zł (18 584 208,51 zł, 1 118 846,65 zł);
- wynagrodzenia – 55 132 123 zł (54 767 034,21);

4) w 2025 r. – 123 274 563 zł (poniesiono 50 406 281,27 zł, w tym m.in.:

- amortyzacja – 15 731 936 zł (8 014 155,11 zł);
- materiały i energia – 9 686 077 zł (2 993 247,30 zł);

³⁷ Plan po zmianach (30.06.2025 r.)

³⁸ Wykonanie na dzień 30.06.2025 r.

- usługi obce, w tym remonty – 25 847 168 zł, 1 192 803 zł (6 477 053,33 zł, 487 782,95 zł);
- wynagrodzenia – 57 288 752 zł (26 053 012,16).

W latach 2022-2025³⁹ wysokość planowanych i poniesionych wydatków inwestycyjnych wyniosła 71 848 460,44 zł (poniesionych 49 455 813,46 zł) z tego:

1) w 2022 r. – 14 426 559 zł (poniesione 14 254 986,76 zł), w tym:

- dotacja celowa – 11 666 401 zł (11 279 553,05 zł);
- dofinansowanie w ramach programów MKiDN – 430 000 zł (429 291 66 zł);
- dofinansowanie ze środków NFRZK – 394 483 zł (394 447,84 zł);
- środki europejskie – 36 830 zł (8 014,65 zł);
- środki własne – 1 898 845 zł (2 143 679,56 zł);

2) w 2023 r. – 21 981 228 zł (poniesione 21 472 766,66 zł), w tym:

- dotacja celowa – 19 198 500 zł (18 310 916,24 zł);
- dofinansowanie w ramach programów MKiDN – 371 000 zł (371 000 zł);
- środki europejskie – 49 700 zł (46 862,13 zł);
- środki własne – 2 362 028 zł (2 743 988,29 zł);

3) w 2024 r. – 12 883 331,44 zł (poniesione 12 047 982,12 zł), w tym:

- dotacja celowa – 8 216 856 zł (7 737 761,27 zł);
- dofinansowanie w ramach programów MKiDN – 710 000 zł (701 963,92 zł);
- środki europejskie – 964 689 zł (406 405,74 zł);
- środki własne – 2 991 786,44 zł (3 201 851,19 zł);

4) 2025 r. – 22 557 342 zł (poniesione w okresie styczeń-sierpień 2025 r. 1 680 077,90 zł), w tym:

- dotacja celowa – 3 078 092 zł (109 317,78 zł);
- dofinansowanie w ramach programów MKiDN – 500 000 zł (0 zł);
- środki europejskie – 2 579 334 zł (409 911,22 zł);
- środki własne – 16 399 916 zł (1 166 849,90 zł).

(akta kontroli str. 531-538)

b) W ramach zabezpieczania i ochrony MNK w sytuacjach kryzysowych, w latach 2022-2025, zaplanowano następujące inwestycje:

- 1) Modernizacja Kłasztorka wraz z poprawieniem warunków bezpieczeństwa (m.in.: SSWiN, SKD, SSPoż., modernizacja, remont konserwatorski);
- 2) Gmach Główny i Muzeum Stanisława Wyspiańskiego (2022 r. Dostosowanie budynku Gmachu Głównego oraz Biblioteki Książąt Czartoryskich do obowiązujących przepisów ochrony

³⁹ 2025 r.: plan po korekcie z 31 lipca 2025 r.; wydatki poniesione w okresie styczeń-sierpień 2025 r.

przeciwpożarowej; 2024 r. Modernizacja i poprawa warunków bezpieczeństwa funkcjonowania wind transportowych w Gmachu Gł., modernizacja systemów bezpieczeństwa w oddziałach MNK – dokumentacja projektowa i modernizacja, modernizacja systemów oświetleniowych w oddziałach MNK – dokumentacja projektowa i modernizacja;

3) zamek w Spytkowicach (2024 r. montaż systemów: alarmowego, telewizji dozorowanej oraz kontroli dostępu; 2025 r. dostawa urządzeń systemów bezpieczeństwa, utrzymania i pomiaru klimatu, wyposażenia pomieszczeń);

4) Kamienica Szolańskich modernizacja systemu oświetlenia awaryjno-ewakuacyjnego (2024 r. składowa inwestycji z poz. 2;

5) Pawilon Józefa Czapskiego modernizacja systemu oświetlenia awaryjno-ewakuacyjnego (2024 r. składowa inwestycji z poz. 2;

6) Pałac Ciołka (wydzielenie pożarowe głównej klatki schodowej, kłapa oddymiająca tę klatkę, modernizacja systemu oświetleniowego);

7) Muzeum E.H. Czapskiego i przygotowanie pomieszczeń I piętra gmachu Głównego MNK na potrzeby Galerii zachodnioeuropejskiego malarstwa i rzeźby wraz z magazynem studyjnym I etap (m.in. wymiana drzwi na antywłamaniowe i przeciwpożarowe, roboty instalacyjne SSWiN, CCTV, SKD, instalacje ppoż);

8) Modernizacja systemów ERP w MNK;

9) Rozbudowa systemów bezpieczeństwa zasobów IT w MNK;

10) Modernizacja systemu ppoż. w Bibliotece Czartoryskich

11) Modernizacja Spichlerza wraz z poprawieniem warunków bezpieczeństwa (m.in.: systemu alarmowego, kontroli dostępu)

Na realizację tych inwestycji zaplanowano 28 083 955,52 zł.

Na wykonanie zaplanowanych inwestycji wydatkowano 13 460 419,31 zł; nie podjęto się realizacji zadania Modernizacja Spichlerza.

Ponadto, w ramach kosztów bieżących, wykonano zaplanowane prace remontowo-konserwatorskie obiektów zabytkowych (212 465,85 zł) i w ramach zadania „Sfinansowanie kosztów utrzymania oddziałów MNK” wyposażono pracownie konserwatorskie, zakupiono skrzynie transportowe i laptopy (95 280 zł). Na realizację tych zadań zaplanowano 1 296 615,00 zł. (koszty bieżące).

W latach 2022- 2025 w ramach zabezpieczania i ochrony muzeum na wypadek sytuacji kryzysowych, wydatkowano również środki na zakupy materiałów ewakuacyjnych, konserwację systemów, przeglądy techniczne instalacji, zakup podręcznego sprzętu gaśniczego do oddziałów MNK, usługi ochroniarskie zewnętrzne. W 2022 r. 1 586 752,26 zł, w 2023 r. 1 907 876,77 zł, w 2024 r. 2 322 022,15 zł, w 2025 r. (I-II kw.) 1 309 463,16 zł.

(akta kontroli str. 763-766)

W związku z pomocą udzieloną Ukrainie w zakresie ochrony dóbr kultury na koszty materiałów pakowych (np.: folia pęcherzykowa, taśma pakowa, folia stretch) i koszty transportu MNK wydatkowało 3 608, 79 zł.

W POZ wskazano, że większość praw związanych z zabezpieczaniem zbiorów realizowana będzie przez MNK ze własnym zakresie. Generowane koszty wchodzą w zakres bieżącej działalności statutowej i wynikają z przyznanego budżetu. Nie przewiduje się zwiększenia kosztów na zabezpieczenie zbiorów na miejscu i ich ewakuację. Kalkulacje należy zwiększyć o koszt wynajmu dodatkowych środków transportu od specjalistycznych firm w przypadku konieczności intensyfikacji ewakuacji. Dodatkowym aspektem generującym dodatkowe koszty będzie potencjalne wzmocnienie systemu ochrony- zatrudnienie dodatkowych pracowników WSO-SM i rozliczenie nadgodzin.

Niezbędne inwestycje związane z zabezpieczaniem i ochroną MNK oraz wysokość środków finansowych na ich realizację wynikała z Programów przygotowanych dla poszczególnych inwestycji. Starając się o otrzymanie dotacji celowej Muzeum załączało Program każdej inwestycji zawierający jej dokładny opis, zakładane źródła finansowania oraz szczegółowy zakres finansowo-rzeczowy. W przypadku inwestycji dotyczącej dostosowania Gmachu Głównego MNK oraz Biblioteki Książąt Czartoryskich do obowiązujących przepisów ochrony przeciwpożarowej oparto się na założeniach wskazanych w Ekspertyzie technicznej z 2018 r. i warunkach wskazanych w decyzjach Komendanta Miejskiego PSP z 2019 r.

(akta kontroli str. 29-33)

W latach 2022-2025 MNK corocznie zwracało się do MKiDN z wnioskami:

- o dofinansowanie kosztów działalności statutowej i sfinansowanie kosztów stałych celem prawidłowego funkcjonowania. Wnioski o dofinansowanie kosztów działalności statutowej w szczególności dotyczyły kosztów usługi ochrony realizowanej w formie bezpośredniej i stałej ochrony fizycznej, prac porządkowych w poszczególnych oddziałach, usług informatycznych m.in. przedłużenie wsparcia technicznego producenta dla macierzy, administrowanie serwerami i zasobami dyskowymi baz danych, kosztów energii elektrycznej, energii cieplnej, konserwacji systemów, pokrycia kosztów licencji i subskrypcji, hostingu;
- o przyznanie dotacji celowej bieżącej i inwestycyjnej (m.in.: na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych, na modernizację systemów ERP, rozbudowę systemów bezpieczeństwa zasobów IT, na adaptację Zamku w Spytkowicach do funkcji magazynu muzealnego, dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych).

(akta kontroli str. 747-752)

c) W okresie objętym kontrolą MNK zawarło 12 umów z MKiDN, których przedmiotem było udzielenie dotacji celowej na realizację zadań w zakresie zabezpieczania i ochrony Muzeum.

(akta kontroli str. 539)

Analizą objęto cztery umowy⁴⁰ dotyczące udzielenia dotacji na wydatki inwestycyjne ze środków finansowych MKiDN pochodzących z budżetu państwa:

⁴⁰ Wybór próby według osądu kontrolera.

1) Umowa nr 21/DF-V/RK/2022⁴¹ z 23 lutego 2022 r.

„Dostosowanie Gmachu Głównego MNK oraz Biblioteki Książąt Czartoryskich do obowiązujących przepisów ochrony przeciwpożarowej” – 3 400 000,00 zł, w tym 3 150 000 zł Gmach Główny (projekt wielobranżowy), 250 000 zł (dokumentacja dla Biblioteki Czartoryskich obejmująca projekt wykonawczy systemu gaszenia)⁴².

Decyzją MKiDN z 23 listopada 2022 r. zmniejszono dotację celową na wydatki inwestycyjne w kwocie 630 000 zł z przeznaczeniem na zadanie „Dostosowanie Gmachu Głównego MNK oraz Biblioteki Książąt Czartoryskich do obowiązujących przepisów ochrony przeciwpożarowej” (2 770 000 zł). Ostatecznie⁴³ na realizację inwestycji uruchomiono dotację w kwocie 2 838 964 zł.

Realizując umowę wykonano m.in. dokumentację projektową, zmodernizowano hydranty w budynku i dodano dwa nowe, wymieniono pokrywy i siłowniki klap oddymiających, zainstalowano dynamiczny system sterowania oświetleniem awaryjnym i ewakuacyjnym, wymieniono sześć sztuk drzwi wiodących do ciągów komunikacyjnych na nowe o wymaganej przepisami odporności ogniowej, poprawiono bezpieczeństwo użytkowania istniejących w budynku dźwigów osobowych i towarowych poprzez montaż komunikacji audio/video w tych urządzeniach i montaż głównego wyłącznika prądu w pomieszczeniu ochrony (zaprogramowano je również w taki sposób, aby w przypadku alarmu pożarowego drugiego stopnia zjeżdżały na parter) na kwotę 2 650 906,39 zł (z dotacji MKiDN). Podpisano również umowę na prace projektowe systemu gaszenia gazowego dla Biblioteki Książąt Czartoryskich, ale odstąpiono od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy prac projektowych.

(akta kontroli str. 570-637, 755-756)

2) Umowa Nr 51/DF-V/RK/2022 z 15 kwietnia 2022 r.

„Modernizacja systemów ERP w Muzeum Narodowym w Krakowie” – 1 600 000 zł⁴⁴

W przedłożonych Programach inwestycji⁴⁵ wskazano: projekt zakłada wymianę przestarzałego systemu ERP używanego przez Muzeum nieprzerwanie od lat 90. Oprogramowanie to jest kluczowe dla funkcjonowania instytucji a autorem oprogramowania jest mała lokalna firma. Istnieje duże ryzyko, że firma kiedyś zniknie z rynku i MNK zostanie z brakiem możliwości dostosowania systemu do aktualnych zmian legislacyjnych. Ponadto program jest przestarzały technologicznie i mało wydajny.

„Rozbudowa systemów bezpieczeństwa zasobów IT w Muzeum Narodowym w Krakowie”
rozbudowa serwerów wraz z przełącznikami) – 3 346 000 zł⁴⁶.

W przedłożonych Programach inwestycji wskazano: serwery MNK mają ponad 7 lat, wykazują objawy mocnego zużycia i są przestarzałe technologicznie co może skutkować niespodziewaną

⁴¹ Aneks nr 2 z 30 września 2022 r. do nazwy zadania „Dostosowanie Gmachu Głównego MNK do obowiązujących przepisów ochrony przeciwpożarowej” dodano „oraz Biblioteki Książąt Czartoryskich”.

⁴² Z uwagi na rekomendowaną przez NIMOZ zmianę metody gaszenia pożarów z gaszenia aerozolowego na gazowy zawniaskowano do MKiDN o przesunięcie z kwoty na dostosowanie budynku Gmachu Głównego MNK (3 400 000 zł) kwoty 250 000 zł na dokumentację projektową dla Biblioteki Książąt Czartoryskich obejmującą projekt wykonawczy zmienionego systemu gaszenia.

⁴³ Aneks nr 4 z 27 grudnia 2022 r.

⁴⁴ Umowa 2 000 000 zł, Aneks nr 2 – 1 600 000 zł.

⁴⁵ Programy inwestycji z 18 lutego i 14 grudnia 2022 r.

⁴⁶ Umowa 3 000 000 zł, Aneks nr 2 – 3 346 000 zł.

awarią infrastruktury lub nawet paraliżem w przypadku ataku informatycznego na MNK, ponadto serwery w niedalekiej przyszłości stracą wsparcie techniczne i support z powodu planowanego całkowitego zakończenia wsparcia przestarzałych urządzeń. Dlatego MNK potrzebuje pilnie dokupić nowe serwery co również zapewni możliwość uruchamiania coraz to nowych systemów elektronicznych. Dzięki realizacji inwestycji m.in.: zapewnione będzie bezpieczeństwo danych księgowych i danych wrażliwych oraz zabezpieczenie ich przed nieprzewidywaną utratą, rozbudowa i stabilność urządzeń sieciowych pozwalająca na bezproblemowe udostępnianie zdigitalizowanych zasobów Muzeum.

Na realizację zadań uruchomiono dotację w kwocie 4 946 000 zł.

Realizując umowę wykonano wszystkie zaplanowane działania m.in.: dostawę standardowego oprogramowania i licencji oraz switcha wraz z licencją, dostawę i konfigurację zestawu platformy hiperkonwergentnej, prace wdrożeniowe dostarczonych urządzeń i migrację danych na kwotę 4 946 000 zł.

(akta kontroli str. 638-663)

3) Umowa nr 48/DF-V/RK/2024 z 20 lutego 2024 r.

„Rozbudowa systemów bezpieczeństwa zasobów IT w Muzeum Narodowym w Krakowie - kontynuacja” – 2 280 000 zł⁴⁷

W lipcu 2023 r. Muzeum zwróciło się do MKiDN o przyznanie dotacji celowej na wydatki inwestycyjne na rok 2023 oraz promesy na rok 2024 na kontynuację ww. zadania w kwocie: rok 2023 – 2 400 000 zł, rok 2024 – 3 000 000 zł. W Programie inwestycji zaznaczono, że w 2022 r. Muzeum zakupiło trzy nowe serwery (z zaplanowanych pięciu) oraz nowoczesną macierz na pamięciach typu flash. W kolejnym etapie inwestycji przewidziano m.in. zapewnienie ochrony przed ransomware (czyli zakodowaniem danych z żądaniem okupu).

Na realizację tej inwestycji uruchomiono środki finansowe MKiDN pochodzące z budżetu państwa w kwocie 2 275 000 zł.

Wykonując inwestycję zrealizowano m.in.: dostawę systemów operacyjnych, sprzętu oprogramowania subskrypcji i licencji na potrzeby platform serwerowych, prace wdrożeniowe oraz konfiguracyjne na kwotę 2 275 000 zł.

(akta kontroli str. 672-697)

4) Umowa nr 131/DF-V/RK/2024 z 29 kwietnia 2024 r.

W marcu 2024 r., załączając programy inwestycyjne, MNK zwróciło się o przyznanie dotacji celowej na wydatki majątkowe w kwocie 1 000 000 zł na realizację następujących pięciu zadań:

1. „Modernizacja i poprawa warunków bezpieczeństwa i funkcjonowania wind transportowych w Gmachu Głównym” – 220 000 zł, 2. „Modernizacja systemów bezpieczeństwa w Oddziałach Muzeum – dokumentacja projektowa” – 32 000 zł, 3. „Modernizacja systemów bezpieczeństwa w Oddziałach Muzeum” – 380 000 zł, 4. „Modernizacja systemów oświetleniowych w Oddziałach

⁴⁷ Umowa 2 000 000 zł, Aneks nr 1 - 2 280 000 zł.

Muzeum – dokumentacja projektowa” – 20 000 zł, 5. „Modernizacja systemów oświetleniowych w Oddziałach Muzeum” – 348 000 zł.⁴⁸

Realizując umowę wykonano m.in.: modernizację poprawiającą warunki bezpieczeństwa funkcjonowania dwóch wind transportowych w Gmachu Głównym, przeprowadzono przetarg na wykonanie prac modernizacyjnych systemów bezpieczeństwa w Gmachu Głównym i w Muzeum St. Wyspiańskiego, przeprowadzono przetarg na wykonanie prac modernizacyjnych systemów oświetleniowych i przeprowadzono prace modernizacyjne w kamienicy Szołayskich, Pawilonie Józefa Czapskiego i Pałacu Biskupa Erazma Ciołka, na kwotę 999 999,28 zł.

(akta kontroli str. 698-745)

Zrealizowane zadania były zgodne z założeniami (harmonogramami realizacji inwestycji) wskazanymi w poszczególnych Programach Inwestycji.

Muzeum prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków z nich dokonywanych.

(akta kontroli str. 584-605, 635-637, 638- 652, 664-671, 762-683, 692-697,700-729,742-745)

d) Środki na realizację zadań wskazanych w analizowanych umowach zostały terminowo rozliczone. MKiDN nie przesyła potwierdzeń rozliczenia dotacji inwestycyjnych. Wszystkie rozliczone wydatki wykonano w terminach wskazanych w umowach. Niewykorzystaną dotację w kwocie 188 057, 61 zł (z umowy nr 21/DF-V/RK/2022) zwrócono 15 stycznia 2023 r. a w kwocie 0,72 zł (z umowy nr 131/DF-V/RK/2024) zwrócono 9 stycznia 2025 r. Ponadto realizując umowę nr 131/DF-V/RK/2024 w dniu 23 sierpnia 2024 r. dokonano zwrotu dotacji w kwocie 36 000 zł, ze względu na jej uruchomienie z niewłaściwego zadania.

(akta kontroli str. 606-635, 653-665, 684-694, 730-743, 771-772)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie **nie stwierdzono nieprawidłowości**.

Ocena częściowa

W ramach zabezpieczania i ochrony zbiorów i siedzib w sytuacjach kryzysowych MNK zaplanowało i przeprowadziło wiele inwestycji poprawiających warunki bezpieczeństwa funkcjonowania pomieszczeń, dostosowujących obiekty do obowiązujących przepisów ochrony przeciwpożarowej, modernizujących: systemy bezpieczeństwa, oświetlenia awaryjno-ewakuacyjnego w oddziałach MNK, związanych z montażem systemów: alarmowych, telewizji dozorowanej, utrzymania i pomiaru klimatu, wyposażenia pomieszczeń. Analiza wybranych inwestycji przeprowadzonych zgodnie z umowami zawartymi z MKiDN wykazała, że prawidłowo wykorzystano i rozliczono środki dotacji realizując zadania wskazane w umowach. Kwoty niewykorzystanych dotacji zostały terminowo zwrócone.

⁴⁸ Zgodnie z Anekssem nr 1 kwoty te wynosiły odpowiednio: 259 760 zł, 27 000 zł, 416 540 zł, 18 000 zł, 278 700 zł.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Kraków, dnia 19 grudnia 2025 r.

Kontroler

Małgorzata Korusiewicz

Główny specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Krakowie

Dyrektor

z up.

Wicedyrektor Delegatury

Jacek Stankiewicz

/podpisano elektronicznie/